

**ELINTARVIKETURVALLISUUSVIRASTO  
EVIRA**

Mustialankatu 3  
00790 Helsinki

**ETELÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO**

PL 150  
13101 Hämeenlinna

**ELINTARVIKETURVALLISUUSVIRASTO EVIRAN JA ETELÄ-SUOMEN  
ALUEHALLINTOVIRASTON TOIMINNALLINEN TULOSSOPIMUS VUODELLE 2012**

Elintarviketurvallisuusvirasto Evira ja Etelä-Suomen aluehallintovirasto ovat maa- ja metsätalousministeriön kanssa sovittujen tulostavoitteiden, aluehallintovirastojen strategia-asiakirjan vuosille 2012- 2015, (AVIn nimi) aluehallintoviraston strategisen tulossopimuksen vuosille 2012 - 2015, valtion vuoden 2012 talousarvion ja elintarvikeketjun monivuotisen kansallisen valvontasuunnitelman toteuttamiseksi laatineet seuraavan tulossopimuksen vuodeksi 2012.

**1. Yleistavoitteet**

Evira johtaa, ohjaa ja kehittää toimialaansa koskevaa aluehallintoviraston vastuulla olevaa ympäristöterveydenhuollon valvontaa alue- ja paikallishallinnossa sekä ohjaa aluehallintovirastoa kuntien toimeenpaneman valvonnan arvioinnissa. Aluehallintovirastot osallistuvat kuntien ympäristöterveydenhuollon valvonnan toimeenpanon kehittämiseen yhdessä keskusvirastojen kanssa huomioiden ympäristöterveydenhuollon yhteisen valtakunnallisen valvontaohjelman.

Aluehallintovirastojen strategia-asiakirjassa ja sen pohjalta vuosille 2012 – 2015 laaditussa strategisessa tulossopimuksessa sekä Ympäristöterveydenhuollon yhteisessä valtakunnallisessa valvontaohjelmassa vuosille 2011 - 2014 (päivitettyä vuodelle 2012) on asetettu tavoitteet ja painopisteet aluehallintovirastojen vastuulla olevalle valvonnalle. Eviran toimialueen osalta keskeiset tavoitteet on pääosin kirjattu strategia-asiakirjan lukuun 4.3 Turvallinen yhteiskunta – Asuin-, työ- ja elinympäristön terveellisyys ja turvallisuus. Ympäristöterveydenhuollon yhteisen valtakunnallisen valvontaohjelman painopisteet on kirjattu ohjelman lukuun 1.6. Näitä ovat 1) tietojärjestelmät; 2) kuntien ympäristöterveydenhuollon laadun kehittäminen; 3) yhteistoiminta-alueiden toiminnan käynnistäminen sekä 4) ympäristöterveydenhuollon valtakunnallisen ja paikallisen näkyvyyden lisääminen.

**2. Eviran tehtäväalueen valvontatavoitteet**

Ympäristöterveydenhuollon yhteiseen valtakunnalliseen valvontaohjelmaan sisältyy Eviran toimialaan kuuluvat Valtakunnallinen elintarvikevalvontaohjelma (EVO) vuosille 2011 – 2014 (päivitettyä vuodelle 2012), Valtakunnallinen ohjelma eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnasta sekä kuntien järjestämistä eläinlääkäripalveluista (EHO) vuosille 2011 – 2014 (päivitettyä vuodelle 2012). Aluehallintovirastot laativat elintarvikevalvontaa, eläinten terveyttä ja hyvinvointia ja muuta eläinlääkintähuoltoa koskevat valvontasuunnitelmat. Suunnitelmiin kirjataan hankkeet EVO:sta ja EHO:sta Eviran ja aluehallintovirastojen neuvottelupäivillä 1.-2.11.2011 sovitun mukaisesti. Etelä-Suomen aluehallintoviraston valvontasuunnitelma on tämän sopimuksen liitteenä.

Valvonnan painopisteinä vuonna 2012 ovat 1) eläinlääkintähuoltolain toimeenpanossa kuntien valvontasuunnitelmien arviointi sekä laadun ja resurssien varmistus; 2) eläinten hyvinvoinnin

edistämisessä korjaavien toimenpiteiden riittävyyden ja tehokkuuden varmistaminen dokumentoidusti; 3) eläintautilain toimeenpanossa eläintauteihin varautuminen ja tautitapausten hoitamiseen liittyvä tiedonkulun ja viestinnän varmistaminen sekä 4) elintarvikevalvonnassa elintarvikelain toimeenpanoon liittyvät ohjaus- ja koulutustehtävät.

### 3. Resurssit

Etelä-Suomen aluehallintoviraston käytettävissä olevat resurssit Eviran toimialan tehtävien toteuttamiseen ovat elintarvikevalvontaan 2,9 henkilötyövuotta, eläinten terveyden valvontaan 1,8 henkilötyövuotta, eläinten hyvinvoinnin valvontaan 3,0 henkilötyövuotta ja eläinlääkäripalvelujen valvontaan 0,7 henkilötyövuotta. Edellä mainitut resurssit sisältävät aluehallintovirastojen tekemän peruspalvelujen arvioinnin maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan osalta. Valvontaan liittyviin oikeus-, hallinto- ja toimistopalveluihin varataan 2,1 henkilötyövuotta.

### 4. Seuranta

Valvonnan tuloksista raportoidaan Eviran toimittamille raporttipohjille. Koko vuoden tuloksia koskeva raporttipohja sisältää elintarvikeketjun monivuotista kansallista valvontasuunnitelmaa, paikallisten valvontayksiköiden auditointia ja tämän sopimuksen toteutumista koskevia kysymyksiä. Välituloksina raportoidaan vain strategisissa tulossopimuksissa sovitut suoritettavat Eviran tätä varten erikseen toimittamalle raporttipohjalle. Raportointipohjat ovat tämän sopimuksen liitteenä. Väli raportti toimitetaan Eviraan 31. elokuuta 2012 ja loppuraportti 28.2.2013 mennessä.

Valvontasuunnitelman toteutumista asianomaisen vuoden aikana käsitellään säännöllisesti aluehallintovirastojen ja Eviran yhteisillä neuvottelupäivillä. Aluehallintovirastot varaavat riittävät resurssit sopimuksessa kuvattuja tehtäviä hoitavien viranhaltijoidensa osallistumiseen Eviran yhteisille neuvottelupäiville.

### 5. Sopimukset

Tätä sopimusta on laadittu kaksi kappaletta, yksi kummallekin osapuolelle.



Anneli Taina  
Ylijohtaja  
Etelä-Suomen aluehallintovirasto



Esa Ellala  
Vastuualueen johtaja  
Etelä-Suomen aluehallintovirasto



Jaana Husu-Kallio  
Pääjohtaja  
Elintarviketurvallisuusvirasto Evira



Taina Aaltonen  
Johtaja  
Elintarviketurvallisuusvirasto Evira

#### Liitteet:

- Liite 1: Aluehallintoviraston valvontasuunnitelma koskien elintarvikevalvontaa sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia
- Liite 2: Väli raportointipohja
- Liite 3: Raportointiohje koko vuoden raportointia varten

## ELINTARVIKEVALVONNAN, ELÄINTEN TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN SEKÄ ELÄINLÄÄKINTÄHUOLLON SUUNNITELMA VUODELLE 2012

### Sisältö:

1. JOHDANTO .....	2
2. TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA VALVONNAN YHTEISET VAATIMUKSET .....	3
2.1. TOIMINTAYMPÄRISTÖ .....	3
2.2. VALVONNAN VOIMAVARAT JA NIIDEN RIITTÄVYYS .....	4
2.3. PÄTEVYYS JA OSAAMISEN VARMISTAMINEN .....	7
2.4. TIETOJÄRJESTELMÄT .....	7
2.5. VALVONNASTA PERITTÄVÄT MAKSUT .....	7
2.6. YHTEISTYÖ JA VIESTINTÄ .....	8
2.6.1. Viranomaisten sisäinen ja viranomaisten välinen yhteistyö .....	8
2.6.2. Muu yhteistyö .....	8
2.6.3. Viestintä .....	8
2.7. VARAUTUMINEN ERITYISTILANTEISIIN .....	8
3. VALVONNAN TOIMEENPANO TOIMIALOITTAIN .....	9
3.1. YLEISTÄ .....	9
3.2. ELINTARVIKEVALVONTAKOhteet .....	9
3.2.1. Alkoholijuomamyymälät .....	9
3.3. ELÄINTEN TERVEYDEN VALVONTAKOhteet JA LUVAT .....	9
3.4. Eläimistä saatavat sivutuotteet .....	10
Yleistä .....	10
3.5. ELÄINTEN HYVINVOINNIN VALVONTAKOhteet JA LUVAT .....	13
3.5.1. Ilman epäilyä tehtävät tarkastukset .....	13
3.5.2. Epäilystä tehtävät tarkastukset .....	13
3.5.3. Luvat ja ilmoitukset .....	13
3.5.4. Työjako vaikeissa eläinsuojelutehtävissä .....	14
3.6. ELÄINLÄÄKINTÄHUOLLON VALVONTA JA OHJAUS .....	14
4. VALVONNAN OHJAUS .....	14
4.1. KUNTIEN VALVONTASUUNNITELMIEN ARVIOINTI .....	14
4.2. KOULUTUS .....	15
4.2.1. Laitosvalvonta .....	15
4.2.2. Kunnaneläinlääkäreiden neuvottelupäivät .....	15
4.2.3. Valmiuseläinlääkäreiden koulutuspäivä .....	15
4.2.4. Työkokoukset ja valvontaviranomaisten työnohjauspäivät .....	15
4.3. PERUSPALVELUJEN ARVIOINTI .....	16
4.4. MUUT OHJAUSTEHTÄVÄT .....	16
4.4.1. Elintarvikevalvontaan liittyviä EVO 2012:n hankkeita .....	16
4.4.2. Eläinten terveyteen ja hyvinvointiin liittyviä EHO:n hankkeita .....	17
4.4.3. Lausunnot ja kantelut .....	18
4.4.4. Ohjaus .....	18

<b>5. VALVONNAN LAATU</b> .....	<b>18</b>
5.1. <i>Elintarvikeketjun työryhmiin osallistuminen</i> .....	18
<b>5.2. MUIHIN VIRANOMAIISIIN KOHDISTUVAT AUDITOINNIT</b> .....	<b>18</b>
5.2.1. <i>Kunnallisten valvontayksiköiden toiminnan auditoinnit</i> .....	18
5.2.2. <i>Viranomaisten auditointijärjestelmään liittyvät auditoinnit</i> .....	20
<b>5.3. KUNTIEN VALVONNAN LAADUN KEHITTÄMINEN</b> .....	<b>20</b>
<b>5.4. AVIEN OMAN TOIMINNAN AUDITOINNIT</b> .....	<b>20</b>
<b>5.5. AVIEN LAATUPOLITIIKAN MUKAINEN TYÖ</b> .....	<b>20</b>
<b>5.6. TOIMINNAN JATKUVA PARANTAMINEN</b> .....	<b>21</b>
<b>6. SEURANTA JA RAPORTOINTI</b> .....	<b>21</b>
6.1. <b>KUNNALLISTEN VALVONTAYKSIKÖIDEN RAPORTTIEN KOKOAMINEN JA ANALYSOINTI</b> .....	<b>21</b>
6.2. <b>RAPORTOINTI OMASTA TOIMINNASTA</b> .....	<b>21</b>

# 1. Johdanto

Etelä-Suomen aluehallintovirasto (ESAVI) laatii vuosittain vastuullaan olevasta elintarvikevalvonnasta, eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnasta sekä eläinlääkintähuollon toteutumisen valvonnasta valvontasuunnitelman. Suunnitelma perustuu Euroopan yhteisön ja kansallisen lainsäädännön asettamiin vaatimuksiin, ympäristöterveydenhuollon yhteiseen valtakunnalliseen valvontaohjelmaan sekä valtakunnalliseen elintarvikevalvontaohjelmaan vuosille 2011-2014 ja päivityksiin vuodelle 2012. Myös ESAVI:n ja elintarviketurvallisuusvirasto Eviran välinen tulossopimus vuodelle 2012 on huomioitu. Viraston lakisääteisiä tehtäviä ovat muun muassa eläinlääkintähuollon valvonta, elintarvikevalvonta, eläintautilainsäädännön edellyttämä valvonta sisältäen sivutuotteiden valvonnan sekä eläinsuojelulainsäädännön edellyttämä valvonta.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston alueella on Euroopan yhteisön raja. Lisäksi alueella asuu suuri osa suomalaisista. Suuresta väestömäärästä ja raja-alueesta johtuen Etelä-Suomessa on poikkeuksellisen paljon valvontakohteita ja valvontatoimenpiteitä. Alueella on lukuisia elintarvikevalvonnan kohteita; maito-, liha- ja kalalaitoksia ja paljon ensisaapumistoimintaa. Myös harraste- ja seuraeläimiä on paljon, jolloin eläinsuojelutehtävien määrä on suuri. Sijainnista johtuen Etelä-Suomessa on lisäksi paljon lähialueyhteistyötä. Myös koe-eläintoiminnan valvontaa on huomattavasti muita alueita enemmän. ESAVI:oon on keskitetty valtakunnallinen eläinkoelupien hallinta.

## **Elintarvikevalvonta**

ESAVI suunnittelee ja ohjaa kuntien elintarvikevalvontaa sekä valvoo elintarvikemääräysten noudattamista alueellaan. Virastolla on myös omia lupa- ja valvontatehtäviä.

ESAVI arvioi kuntien elintarvikevalvontasuunnitelmat sekä tarkastaa niiden toteutumisen. Virasto laatii Eviralle yhteenvetoraportin kuntien elintarvikevalvontasuunnitelmien toteutumisraporteista. ESAVI raportoi elintarvikelain mukaisen valvontasuunnitelmansa toteutumisen Eviralle.

ESAVI ohjaa kuntia elintarvikevalvonnassa. Virasto järjestää koulutusta ja työnohjausta sekä suunnittelee, koordinoi, ohjaa ja toteuttaa alueellisia hankkeita. Virasto myös varautuu erityistilanteisiin.

Virasto käsittelee alkoholijuomamyymälöiden elintarvikehuoneistoilmoitukset ja antaa niistä todistukset sekä tarkastaa alkoholijuomamyymälät. Ohjaavana viranomaisena toimii Valvira.

## **Eläinlääkintähuollon, eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta**

ESAVI huolehtii eläinlääkintähuollon täytäntöönpanosta, ohjauksesta ja säännösten noudattamisesta alueellaan. Virasto laatii alueellisen suunnitelman kuntien järjestämistä eläinlääkäripalveluista sekä eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan järjestämisestä alueellaan. Lisäksi virasto laatii kuntien eläinlääkäripalveluiden saatavuutta ja laatua koskevat alueelliset tavoitteet, sekä suunnittelee valvontaan kuuluvat tarkastukset, näytteenotot ja muut toimenpiteet.

Virasto myöntää luvan tiettyjen sivutuotteiden varastointi- ja käsittelylaitoksille. Lupahallinnon lisäksi virastolla on suoria valvontatehtäviä sekä velvollisuus selvittää eläintautitapaukset sekä huolehtia eläintautivalmiudesta.

ESAVI valvoo koe-eläintoimintaa, tarkastaa ja hyväksyy koe-eläinlaitokset sekä tarjoaa tukipalvelut eläinkoeluvat myöntävälle eläinkoelautakunnalle. Tämän toiminnan ohjaus ei kuulu Eviralle. Sen merkitys Etelä-Suomen alueella on kuitenkin suuri, koska alueella sijaitsee yli puolet maan koe-eläinlaitoksista.

## **Valvontasuunnitelmaa ohjaavat säädökset ja ohjeet**

Valvonta-asetus (EY) 882/2004  
Valvontaohjelma-asetus (78/2011)  
Valvontasuunnitelma-asetus (665/2006)  
Elintarvikelaki (23/2006)  
Laki 352/2011 elintarvikelain muuttamisesta  
Yleinen elintarvikehygieniasetus (EY) 852/2004  
Alkutuotanto-asetus (134/2006)  
Elintarvikevalvonta-asetus (321/2006)  
Maa- ja metsätalousministeriön asetus eräiden elintarvikehuoneistojen elintarvikehygieniasta 28/2009  
Eläimistä saatavien elintarvikkeiden hygieniasetus (EY) 853/2004  
Eläimistä saatavien elintarvikkeiden valvonta-asetus (EY) 854/2004  
Lihantarkastusasetus (38/EEO/2006)  
Eläinsuojelulaki (247/1996)  
Täydentävien ehtojen asetus (118/2010)  
Laki eläinten kuljetuksesta (1429/2006)  
Neuvoston asetus (EY) 1/2005 kaupallisista eläinkuljetuksista  
Laki koe-eläintoiminnasta (62/2006)  
Eläintäutilaki 55/1980  
Sivutuoteasetus (EY) 1069/2009  
Sivutuoteasetuksen toimeenpanosta annettu asetus 142/2011  
Eräiden sivutuotteita käsittelevien laitosten valvonta ja sivutuotteiden käyttö 850/2005  
Eläinlääkintähuoltolaki (765/2009)  
Elintarvikeketjun monivuotinen kansallinen valvontasuunnitelma vuosille 2009-2013 (VASU)  
Evira: Ohje aluehallintoviraston toteuttamasta kunnallisen elintarvikevalvonnan auditoinnista (10018/1, 3.1.2011)  
Ympäristöterveydenhuollon yhteinen valtakunnallinen valvontaohjelma vuosille 2011-2014, päivitys vuodelle 2012  
Valtakunnallinen elintarvikevalvontaohjelma (EVO) 2011-2014, päivitys vuodelle 2012  
Valtakunnallinen ohjelma eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnasta sekä kuntien järjestämistä eläinlääkäripalveluista 2011-2014  
Valtiovarainministeriö: Etelä-Suomen aluehallintoviraston strateginen tulossopimus 2012-2015 (VM/???? )

## **2. Toimintaympäristö ja valvonnan yhteiset vaatimukset**

### **2.1. Toimintaympäristö**

Etelä-Suomen alue on toimintaympäristönä suuri väestö- ja elinkeinokeskittymä. Väestöstä yli 40 % asuu ESAVI:n alueella. Huomattava osa valmistettavista ja varastoitavista elintarvikkeista ja maahan saapuvista elintarvikkeista tulee Etelä-Suomen kautta. Toisaalta eläimistä saatavien elintarvikkeiden alkutuotannon toimijoiden määrä on vähentynyt voimakkaasti koko 1990- ja 2000-luvun. Koe-eläinlaitoksista noin puolet sijaitsee Etelä-Suomessa. Valtakunnan eläinkoeluvat on keskitetty ESAVI:oon.

Alueella on runsaasti eläinsuojelu-, elintarvike- ja sivutuotevalvontakohteita. Asukkaita on paljon ja seura- ja harraste-eläimiä on paljon. Alue toimii myös Euroopan yhteisön rajana ja siitä aiheutuu runsaasti viranomaisten ohjaustarvetta. Lisäksi ESAVI tekee lähialueyhteistyötä Venäjän kanssa.

ESAVI:n ympäristöterveydenhuoltoyksikkö toimii viraston peruspalvelut, oikeusturva ja lupa-asiat - vastuualueen yhtenä yksikkönä. Yksikkö toimii kolmessa eri toimipaikassa: Hämeenlinnassa, Helsingissä ja Kouvolassa. Ohjattavia valvontayksiköitä on Hämeenlinnassa seitsemän, Helsingissä yhdeksän ja Kouvolassa kuusi. Ohjattavien valvontayksiköiden määrä tulee vähenemään vuoden 2013 alkuun mennessä ympäristöterveydenhuollon yhteistoimintalain voimaantulosta johtuen. ESAVIN toimialueella on tulossa vielä muutama liitos(Pyhtää-Kotka ; Heinola-PHSOTEY; Janakkala-Riihimäki; Nurmijärvi-Keski-Uusimaa) . Hyvinkää ja Hamina-Miehikkälä-Virolahti lisäävät resursseja, jotta lain edellytykset täyttyvät. Lisäksi Haminan seutu käy neuvotteluja yhteistyöstä Kotka-Pyhtään kanssa. AVI tulee seuraamaan neuvottelujen edistymistä ja varmistamaan, että HTV-määrät pysyvät yksiköissä riittävinä.

## 2.2. Valvonnan voimavarat ja niiden riittävyys

Ympäristöterveydenhuollon yksikön keskeisimpiä säädöksiä ovat elintarvikkeisiin, eläintauteihin ja eläinsuojeluun liittyvä lainsäädäntö sekä eläinlääkintähuoltolaki. Yksikölle kuuluu terveydensuojeluun, maataloustukiin ja kuluttajaturvallisuuden valvontaan liittyviä tehtäviä. Eviran, TUKES:in ja STM:n kanssa solmittavissa tulossopimuksissa on vuosittain myös erilaisia projekteja.

Yksikössä työskentelee tällä hetkellä seitsemän läänineläinlääkärinä. Kaksi virkaa on täyttämättä, toiseen ei ole saatu sijaista(sijaisuus päättyy 29.2.) eikä toiseen toistaiseksi täyttölupaa. Lisäksi yksi läänineläinlääkäri on ympäristöterveydenhuoltoyksikön päällikkö ja hänen työajastaan menee yli puolet AVIn sisäisen hallinnon tehtäviin. Elintarvikevalvontaa hoitaa kolme ylitarkastajaa (yksi viroista osa-aikainen; 0,6 htv) , joista kaksi hoitaa myös kuluttajaturvallisuusvalvontaan liittyviä tehtäviä johon menee yhteensä 0,6 htv. Lisäksi yksikössä työskentelee kolme terveydensuojelua, kemikaalivalvontaa ja tupakkalainsäädännön valvontaa hoitavaa ylitarkastajaa. Tulosryhmällä on apunaan 4,5 toimistohenkilöä. Toimipaikoittain hyödynnetään myös juristien asiantuntemusta. Yksikössä toimii itsenäisenä yksikkönä myös eläinlääkintäkunnalle eläinkokeiden lupahallintoa hoitava yksikkö. Tehtäviä hoitavat kaksi ylitarkastajaa ja osastosihteeri. Työntekijät valmistelevat ja esittelevät eläinlääkintälupahakemukset valtakunnallisesti toimivalle eläinlääkintäkunnalle. Yksikön tehtäviin kuuluu myös koe-eläintoimintaan liittyvät tilastoinnit ja muut virastolle asetetut tehtävät. Koe-eläintoimintaa valvoo Etelä-Suomessa yksi läänineläinlääkäri muiden toimiensa ohella. Koe-eläintoiminta ei kuulu Eviran vastuualueeseen, vaan se on suoraan maa- ja metsätalousministeriön alaista toimintaa.

Henkilökunnan vastuualueet ja työnjaot määritetään työjärjestyksessä.

**Taulukko 1.** Elintarvikevalvontaan sekä eläinten terveyden ja hyvinvoinnin sekä eläinlääkäripalvelujen valvontaan käytettävien resurssien jakautuminen vuonna 2012. 1 htv = 220 htp

Virkanimikkeet	Elintarvikevalvonta		Eläinten terveys		Eläinten hyvinvointi		Eläinlääkärien palvelujen järjestäminen	
	hlö lkm	htp	hlö lkm	htp	hlö lkm	htp	hlö lkm	htp
Ympäristöterveydenhuollon ylitarkastaja (elintarvikevalvonta)	3	410						
Läänineläinlääkäri	1	220	3	300	3	100	3	150
Muu tehtäviä hoitava henkilöstö	3	80	4	150	3	120	3	115
<b>Yhteensä</b>	<b>7</b>	<b>710</b>	<b>7</b>	<b>450</b>	<b>8</b>	<b>230</b>	<b>6</b>	<b>265</b>

**Taulukko 2.** Eläinlääkintähuoltolain uudistamisen mukana tulevien uusien läänineläinlääkärivirkojen tehtävien jakaantuminen. 1 htv = 220 htp.

Aluehallintoviraston tehtävä	Kuvaus	Valvontaan käytettävät olevat resurssit, htp
Täydentävien ehtojen valvonta - elintarvikkeet - eläintaudeista ilmoittaminen - eläinten hyvinvointi	Kotieläintilojen tarkastukset. Tarkastusten laajentaminen	125
EU-eläinsuojelutarkastukset	- Vasikkatilat - Sikatilat - Munivat kanat - Turkistilat - Muut eläimet	125
Kriittiset eläinsuojelutehtävät, 42 ja 44 §:n pakkotoimet, lisäys nykyiseen	- tuotantoeläimet - seura- ja lemmikkieläimet	310 sisältää sekä tarkastukset, päätökset että ohjauksen
Valmiuseläinlääkäritehtävät		100
<b>Yhteensä</b>		<b>660</b>



Taulukko 3. Suoritteita koskevat tavoitteet ja arviot

	TARKASTUKSET <sup>2</sup>	LUVAT JA PÄÄTÖKSET <sup>3</sup>	AUDITOINNIT	JÄRJESTETTÄVÄ KOULUTUS	
				TILAISUUDET (KPL)	ESITYKSET (H)
ELINTARVIKEVALVONTA (ALKOHOLIJUOMAMYYMÄLÄT)	20		2	3	21
KOHDEAUDITOINNIT			6		
ELÄINLÄÄKINTÄHUOLTO			1		
ELÄINTEN TERVEYS				3	9
ELÄINTEN HYVINVOINTI	400	60		3	9
ELÄINTEN LÄÄKINTÄ	10	10		3	3
ELÄINTEN MERKINTÄ JA REKISTERÖINTI	260				
ELÄINTEN TUOTTEIDEN SISÄMARKKINAKAUPPA JA TUONTI	10	10		3	3
ELÄINTEN TUOTTEIDEN VIENNI		1900		3	3
SIVUTUOTTEET	25	3		3	9

<sup>1</sup> Esim. eläinsuojelutarkastukset, täydentävien ehtojen tarkastukset, sivutuoteasetuksen mukaiset tarkastukset, ks-asemien tarkastukset, eläinten lääkitsemiseen liittyvät tarkastukset, muut tarkastukset tilalla tai laitoksissa tautiepäilyn tai muun syyn vuoksi, eläinten merkinnän ja rekisteröinnin johtopäätökset

<sup>2</sup>Jos samalla tarkastuskäynnillä tarkastuskohde tarkastetaan useampaa eri tarkoitusta varten, tarkastukset voidaan laskea erillisiksi tarkastuksiksi laadittujen tarkastuspöytäkirjojen lukumäärän perusteella

<sup>3</sup>Esim. eläinkuljetusluvut, eläinkuljettajan pätevyystodistukset, kuljetusvälineen hyväksymistodistukset, eläinnäyttelyluvut, sivutuotelaitosten hyväksymiset, päätökset rajoittavista määräyksistä, vientitodistukset, muut hallintopäätökset

<sup>4</sup> tämä taulukko voi olla liitteenä tai taulukkona 3 resurssitaulukoiden jälkeen

## 2.3. Pätevyys ja osaamisen varmistaminen

EY:n valvonta-asetuksen 6 artiklan edellyttämä henkilöstön peruskoulutus sekä pätevyyden ylläpitäminen täydennyskoulutuksella toteutuu hyvin. Esittelytehtävissä toimivat ylitarkastajat ja eläinlääkärit ovat suorittaneet alansa liittyvän ylemmän korkeakoulututkinnon. Ammattitaitoa ylläpidetään osallistumalla oman alan täydennyskoulutuksiin, kuten valtakunnallisille Eviran ja Valviran järjestämille neuvottelupäiville. Ympäristöterveydenhuollon budjettikehyksen puitteissa henkilöstö osallistuu myös alansa maksullisiin koulutuksiin, kuten eläinlääkäri- ja elintarvikevalvontapäiville sekä Elintarvike- ja terveystieteiden koulutuksiin. Kehyksen puitteissa voi tarpeen mukaan osallistua myös muihin ammattitaitoa täydentäviin koulutuksiin. Henkilökunnalla on myös ollut mahdollisuus osallistua EU:n järjestämiin koulutuksiin. Resursseja varataan 150 htp.

Yksikölle laaditaan koulutussuunnitelma, johon kirjataan henkilökohtaiset koulutussuunnitelmat. Toteutumisen seurannassa arvioidaan suunnitelman toteutuminen sekä hankitun koulutuksen laatu.

## 2.4. Tietojärjestelmät

**Traces -järjestelmä:** eläinten ja eläimistä peräisin olevien sivutuotteiden tuonti- ja vienti-ilmoitukset ja todistukset

**Elite:** Täydentävien ehtojen tarkastukset, eläinsuojelutarkastukset, eläintautivalvontaohjelmat, eläinkuljettajaluvat, kuljetusvälineiden hyväksymistodistukset, kuljettajien pätevyystodistukset, koe-eläinlaitosluvat sekä koe-eläinlaitostarkastusten tallentaminen, yksityisen eläinlääkäripalvelun tuottaja-rekisteri

**Elvis:** EU-eläinsuojelutarkastukset, EU-eläinkuljetustarkastukset.

**ID-sovellus:** Korvamerkkitarkastusten tallennus

**VTO:** viranomaistoimijajärjestelmä, ympäristöterveydenhuoltoyksiköiden seuranta.

**Eläinrekisteri:** Eläinsuojelu- ja eläintautivalvonta-asiat

**Eläinten pitäjä- ja pitopaikkarekisteri:** Eläinsuojelu- ja eläintautivalvonta-asiat

## 2.5. Valvonnasta perittävät maksut

ESAVI perii päätöksistään ja tarkastuksistaan maksuja Valtioneuvoston aluehallintoviraston suoritteiden maksuista antaman asetuksen nojalla. Maksuja peritään eläinsuojelulain, eläinkuljetuslain, koe-eläintoiminnasta annetun lain ja eläintautilain edellyttämien lupien myöntämisestä, eläinten ja sivutuotteiden vientitodistusten antamisesta sekä alkoholijuomamyyntilöiden elintarvikehuoneilmoituksesta annettavista todistuksista.

## 2.6. Yhteistyö ja viestintä

### 2.6.1. Viranomaisten sisäinen ja viranomaisten välinen yhteistyö

ESAVI:ssa vastuualueen sisäinen yhteistyö on edelleen muotoutumassa. Ympäristöterveydenhuoltoyksikön sisäinen yhteistyö toteutetaan pitämällä vähintään neljä kertaa vuodessa koko yksikön yhteinen kokous. Lisäksi erilliset asiantuntijaryhmät pitävät omia kokouksiaan. Yksikkö toimii kolmella eri paikkakunnalla, minkä vuoksi sisäiseen tiedonvälitykseen viraston sisällä on kiinnitettävä erityisesti huomiota.

Yhteistyö ohjattavien kuntien kanssa toteutuu neuvonnan, ohjeiden, työkokousten ja koulutusten kautta. Kun kyseessä on yhteinen valvontakohde, ilmoitetaan kuntaviranomaiselle sekä tarkastuksista että tehdyistä päätöksistä. Kuntien viranomaisia koulutetaan vuosittain ESAVI:n järjestämässä noin kymmenessä tilaisuudessa.

Viranomaisten välinen yhteistyö toteutuu säännöllisillä neuvottelupäivillä. Evira järjestää mm. elintarvikevalvontaneuvottelupäivät, läänineläinlääkärien neuvottelupäivät, eläintautiliikenne- ja lääkepäivän sekä valmiusharjoituksiin liittyvät suunnittelu- ja harjoituspäivät. Valvira järjestää omat neuvottelupäivänsä.

Yksikön henkilökunta osallistuu useisiin viranomaisten yhteistyöryhmiin, kuten VTO-ryhmään, tulossopimustyöryhmään, malliasiakirjatyöryhmään, YHTI-ryhmään, (elintarvikeryhmät siirretty kohtaan 5.1.) blue-tongue – ja suu- ja sorkkatauti asiantuntijaryhmiin, lähialueyhteistyöryhmään jne.

### 2.6.2. Muu yhteistyö

Yhteistyötä toteutetaan tarpeen mukaan. ESAVI on yhteistyössä Venäjän Leningradin läänin eläinlääkintähuollosta vastaavien viranomaisten kanssa. Yhteisiä ongelmia ja suunnitelmia käsitellään vuoroin Suomessa ja vuoroin Venäjällä järjestettävissä tapaamisissa. Resursseja varataan 10 htp.

### 2.6.3. Viestintä

Ympäristöterveydenhuollon viestintäsuunnitelma sisältyy viraston yhteiseen viestintäsuunnitelmaan. Merkittävien ympäristöterveyshuollon alaa koskettavien asioiden viestintä tapahtuu lähinnä viestintäpäällikön avustuksella. Erittäin merkittävistä asioista tiedottaa AVI:n ylijhtaja.

Eläintauteihin ja elintarvikevalvontaan liittyvistä merkittävistä asioista tiedottamisesta sovitaan tapauskohtaisesti Eviran ja MMELO:n kanssa. Kuntiin tapahtuva rutiiniviestintä toteutetaan tilanteen mukaan sähköpostitse, kirjeitse tai puhelimitse.

## 2.7. Varautuminen erityistilanteisiin

ESAVI:n valmiussuunnitelma erityistilanteisiin varautumisesta kattaa elintarvikkeisiin, talousveteen ja muuhun terveydensuojeluun liittyvät riskit sekä erityistilanteet. Suunnitelmassa on mainittuna erityistilanteiden johtamisjärjestelmä sekä vastuu- ja varavastuuhenkilöt. Yksikön valmiusryhmässä on jäsenet terveydensuojelun-, elintarvikevalvonnan sekä eläinlääkintähuollon tiimeistä.

ESAVI:n toimialueella on kaikkiaan 26 valmiuseläinlääkärinä eri puolilla aluetta. Heillä on käytössä Eviran laatimat valtakunnalliset valmiussuunnitelmat eri eläintaudeille sekä aluekohtainen, alueellisia

olosuhteita käsittelevä eläintautivalmiussuunnitelma. ESAVilla on yksi yhteinen valmiusvälinevarasto Helsingin Yliopiston Saaren klinikalla Mäntsälässä.

Ympäristöterveydenhuollon yksiköllä on omien Virve-puhelimien lisäksi hallussaan valmiuseläinlääkäreiden käyttöön tulevat Virve-puhelimet.

Läänineläinlääkäri Jessica Löfgre-Eriksson Helsingin toimipisteestä päivittää koko ESAVIn alueen eläintautivalmiuskansion. Virasto kouluttaa alueensa valmiuseläinlääkäreitä vuosittain. Käytävissä 20 htp.

### **3. Valvonnan toimeenpano toimialoittain**

#### **3.1. Yleistä**

Suurin osa ESAVI:n tekemästä valvonnasta on lakisääteistä. ESAVI toimii lupaviranomaisena ja sillä on runsaasti valvontakohteita. Muun kuin lakisääteisen valvonnan kohdentuminen sovitaan Eviran ja Valviran kanssa käytävissä tulossopimuskeskusteluissa.

#### **3.2. Elintarvikevalvontakohteet**

##### **3.2.1 Alkoholijuomamyymälät**

ESAVI tarkistaa ja käsittelee elintarvikelain nojalla lähetettyjen alkoholiyhtiön myymälöiden sekä tilaviini- ja sahtimyymälöiden elintarvikehuoneistoilmoitukset ja antaa todistukset ilmoituksista. Viraston alueella on noin 125 alkoholiyhtiön myymälää, jotka on kaikki hyväksytyt elintarvikehuoneistoksi ja seitsemän tilaviini- ja sahtimyymälää. Valvira ohjaa virastoa näissä tehtävissä. Ilmoitusten käsittely ja todistusten anto on keskitetty Helsinkiin, tarkastukset tehdään alueellisesti. Yhteistyötä tehdään alkoholihallinnon tulosryhmän kanssa.

Valviran kanssa on neuvoteltu valvontakohteiden riskinarvioinnin perusteista ja tarkastustiheydestä. Tarkastustiheys perustuu EVO:n riskinarviointiin ja siinä päädyttiin 7-8 vuoden välein tapahtuviin tarkastuksiin. Vuoden 2012 aikana suunnitellaan tarkastettavan n. 20 alkoholijuomamyymälää.

Uusille kohteille lähetetään todistukset ilmoitusten vastaanottamisesta ja tarkastetaan 3-6 kuukauden kuluessa ilmoituksesta. Siirtyvät kohteet sekä kohteet, joissa tapahtuu olennaisia muutoksia, käsitellään samalla tavalla kuin uudet kohteet. Resursseja varataan n. 20 htpv.

#### **3.3. Eläinten terveyden valvontakohteet ja luvat**

Läänineläinlääkäri tarkastaa hyväksymistä hakeneet oriasemat, neljän alkionsiirtoryhmän toiminnan vähintään kerran vuodessa sekä kahden spermavaraston ja yhden sonniaseman toiminnan vähintään kaksi kertaa vuodessa ja käsittelee näihin liittyvät luvat, tarve 20 htp.

Läänineläinlääkäri tarkastaa alkionsiirtoryhmät ja vientihyväksyntää hakeneet oriasemat kerran vuodessa ja käsittelee ks- ja alkionsiirtoluvat. 20 htp

Siipikarjan vientilaitoksia ei tarkasteta vuonna 2012

Kädellisiä eläimiä pitävät laitokset tarkistetaan kahdesti vuodessa, tarve 4 htp.

Läänineläinlääkärit huolehtivat vesiviljelylaitosten tautiseurannasta ja eläintautikartoitusten näytteidenotosta. He selvittävät eläintautitapaukset ja valvovat terveystarkastusohjelmien toteutumista sekä kyyhkyslakkojen rokotuksia, tarve 100 htp. Käytettävissä 40 htp.

Läänineläinlääkärit tarkastavat eläinlääkärien lääkekirjanpitoa ja tuotantotilojen lääkekirjanpitoa, tarve 35 htp. Käytettävissä 25 htp.

Läänineläinlääkärit tallentavat kotieläintilojen merkinnän ja rekisteröinnin tarkastusten johtopäätökset ID-sovellukseen ja tekevät ehdotuksen tukisanktioista ELY-keskuksen koordinaattorille, tarve 50 htp. Käytettävissä 35 htp.

Läänineläinlääkärit valvovat tuontia ja vientiä Traces-järjestelmän avulla. He kirjoittavat eläimistä peräisin olevien sivutuotteiden vientitodistukset ja valvovat vientilaitoksia. Lisäksi läänineläinlääkärit kirjoittavat sperman ja alkioiden vientitodistukset. Tuonti ja vientivalvontaa ja eläinlääkinnällisten vientitodistusten (1900 kpl/vuosi) laadintaan varataan 80 htp.

Resursseja tarvitaan eläinten terveyden valvontakohteisiin 570 htp. Resursseja käytettävissä 400 htp

Aluehallintovirasto saa tai pyytää listan tiloista, joilta ei ole otettu pyydettyjä eläintautinäytteitä esim. Alkartoitusnäytteitä ja muistuttaa kunnaneläinlääkäreitä asiasta.

### **3.4 .Eläimistä saatavat sivutuotteet**

#### **Yleistä**

Sivutuotelainsäädännössä on meneillään kokonaisuudistus. Uudet Euroopan neuvoston ja parlamentin sekä komission asetukset ovat tulleet voimaan vuonna 2011. Kansalliset asetukset tullaan kumoamaan ja korvaamaan uusilla asetuksilla, jotka tulevat todennäköisesti voimaan vuoden 2012 alusta. Tämä valvontasuunnitelma on laadittu voimassaolevan lainsäädännön mukaisesti. Uusien asetusten voimaantulo ja niiden toimeenpano aiheuttavat vuodelle 2012 lisäresurssitarpeita, arviolta 30 htp (sisältää myös ohjauksen ja koulutuksen).

Sivutuotealan laitosten hyväksyntä ja laitosten valvonta

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1069/2009 (sivutuoteasetus) ja sen täytäntöönpanosta annettu komission asetus (EY) N:o 142/2011 edellyttävät, että sivutuotteita käsittelevillä, varastoivilla ja hävittäville laitoksilla on oltava toimivaltaisen viranomaisen hyväksyntä tai rekisteröinti. Lisäksi viranomaisen on säännöllisin väliajoin suoritettava tarkastuksia ja valvontaa näissä laitoksissa. Valvontaviranomaiset on määrätty laitostyyppikohtaisesti MMM:n asetuksessa N:o 850/2005.

Läänineläinlääkärit hyväksyvät ja valvovat väliasteen laitoksia, öljykemian laitoksia, muita kuin tilakohtaisia polttolaitoksia ja joitakin teknisiä laitoksia.

Laitosten hyväksymisistä ja hyväksynnän peruuttamisista ilmoitetaan välittömästi Eviraan. Laitosten hyväksymis- ja valvontatarkastuksista laaditaan tarkastuskertomus. Myös tarkastuksissa todettujen

puutteiden korjauksien seurantaan on varauduttava. Sivutuoteasetuksen mukaan hyväksytyjen laitosten valvontatiheys on säädetty em. ministeriön asetuksessa 850/2005. Paitsi hyväksymiään laitoksia ja aluehallintovirastojen tulee valvoa eräiden Eviran hyväksymien laitosten toimintaa.

Läänineläinlääkärit hyväksyvät ja valvovat väliasteen laitoksia öljykemian laitoksia, muita kuin tilakohtaiset polttolaitoksia ja joitakin teknisiä laitoksia. Väliasteen laitokset tarkastetaan kahdesti vuodessa, polttolaitokset ja öljykemian laitoksia kerran vuodessa ja tekniset laitokset joka kolmas vuosi.

ESAVIn alueella on tällä hetkellä 6 hyväksyttyä väliasteen laitosta ja kolme vireillä olevaa hakemusta, 5 AVIn hyväksymää ja valvomaan polttolaitosta sekä 2 AVIn hyväksymää teknistä laitosta. Alueella ei ole sellaisia Eviran hyväksymiä laitoksia, joita läänineläinlääkäriin tulisi valvoa.

Kunnaneläinlääkärit hyväksyvät teknisten tuotteiden varastointilaitokset, tilarehustamot, tilakohtaiset polttolaitokset ja osan teknisistä laitoksista ja valvovat hyväksymiään laitoksia kerran vuodessa. Kunnaneläinlääkärit toimittavat koosteen valvontakäynneistään aluehallintovirastoon vuoden 2013 tammikuun loppuun mennessä, josta aluehallintovirasto voi valvoa valvontavelvoitteen toteutumista.

Aluehallintovirasto laatii vuosittain luettelon suorittamista tarkastuksista sekä yhteenvedon alueensa kunnaneläinlääkäreiden tarkastuksista, ja toimittaa ne Eviraan vuoden 2013 helmikuun loppuun mennessä.

Laitosten hyväksyntään, valvontaan ja ohjeistukseen tarvitaan 60 htp.

### **Sivutuotteiden hautaaminen**

Kokonaisten märehitijöiden, sikojen, siipikarjan ja turkiseläinten raatojen, kotiteurastuksen sivutuotteiden, teurastuspaikoista ja pienimuotoisten leikkaamoista peräisin olevien luokan 2 ja 3 teurassivutuotteiden ja tiettyjen muiden MMMa 1374/2004 § 4 mukaisten sivutuotteiden hautaaminen on sallittu ns. syrjäisillä alueilla.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto kuuluu lähes kokonaan kokonaisten raatojen osalta keräilyalueeseen, jossa niiden hautaaminen on kielletty. Toimijan on etukäteen tehtävä keräilyalueella kunnaneläinlääkärille ilmoitus muiden kuin kokonaisten raatojen hautausaikeesta. Keräilyalueen ulkopuolella ilmoitus tehdään kaikista haudattavista sivutuotteista. Kunnaneläinlääkäriin on valvottava alueellaan, että hän saa edellä mainitut ilmoitukset. Tarvittaessa kunnaneläinlääkäriin on valvottava toimijoiden hautauksistaan pitämää kirjanpitoa ja tarkistettava haudattava sivutuote, hautauspaikka ja käytettävät välineet saamiensa ilmoitusten perusteella. Lisäksi on keräilyalueilla valvottava, että sivutuotteet hävitetään säädösten mukaisesti.

Kunnaneläinlääkäriin on pidettävä saamistaan luetteloa ilmoituksista ja lähetettävä niistä yhteenveto tiedoksi läänineläinlääkärille vuosittain tammikuun loppuun mennessä

Läänineläinlääkäri huolehtii, että vuosikoonnit saadaan kunnista. Asiasta lähetetään kunnaneläinlääkäreille kirje ennen vuoden loppumista. Läänineläinlääkäriin on lisäksi valvottava, että märehitijöitä haudataan vain syrjäisillä alueilla. Koosteet kuntien vuosiyhteenvedoista toimitetaan Eviraan helmikuun loppuun mennessä.

Läinlääkäri valvoo lisäksi, että märehitöitä haudataan vain syrjäisillä alueilla. Apuna käytetään Evirasta säännöllisesti toimitettavia ilmoituksia märehitöiden ilmoitetusta hävitystavasta. Nämä ilmoitukset välitetään tarpeellisia toimenpiteitä varten kunnaneläinlääkärille. Tarvittaessa asia toimitetaan myös esitutkintaviranomaisen tietoon.

Valvonnan, raportoinnin ja ohjeistuksen tarve sivutuotteiden hautaamiseen liittyvissä asioissa 20 htp.

### **Käsitlemättömiä sivutuotteita käyttävät toimijat**

Aloitettaessa käsitlemättömien sivutuotteiden käyttö sivutuoteasetuksen ja MMMa N:o 850/2005 sallimiin tarkoituksiin, on toimijan tehtävä aloitusilmoitus toiminnan aloittamisesta sen alueen kunnaneläinlääkärille, jonka alueella sivutuotteita tullaan käyttämään. Kun kyseessä on luonnonvaraisten eläinten ruokinta (haaskakäyttö), aloitusilmoitus on tehtävä vuosittain, muissa tapauksissa kertaluonteinen ilmoitus riittää.

Vuoden 2010 lopulla on saatu käyttöön eläinpitäjärekisterin osana toimiva haaskarekisteri, johon rekisteröidään haaskapaikan aloitusilmoitukset ja haaskan pitäjät. Toimija jättää täyttämänsä ilmoituslomakkeen kunnaneläinlääkärille, joka syöttää tiedot välittömästi haaskarekisteriin. Haaskapaikka saa virallisen numeron. Mikäli kunnaneläinlääkäri ei pysty suorittamaan rekisteröintiä, ilmoitus toimitetaan aluehallintovirastoon, jossa tiedot syötetään rekisteriin.

Luonnonvaraisia eläimiä ruokittaessa on jokaisesta käyttökerrasta ilmoitettava sivutuotteiden keräyskunnan ja käyttökunnan kunnaneläinlääkärille ennen kuin sivutuotteita viedään haaskapaikoille. Käyttökunnan kunnaneläinlääkärin tulee kieltää sivutuotteiden käyttö, mikäli aineksessa on tautiriski tai lääkejäämiä.

Kunnaneläinlääkärin, jonka alueelta sivutuotteet kerätään, on tarvittaessa tarkastettava sivutuotteet ennen niiden käyttöä. Kunnaneläinlääkärin tulee lisäksi tehdä tarpeen mukaan tarkastuskäyntejä paikkoihin, joissa sivutuotteita käytetään. Valvovalla viranomaisella on lisäksi velvollisuus seurata alueen karhunkaatolupien käyttöä, jotta luokan 2 aineista ei käytetä ruokinnassa karhun metsästyksen ollessa käynnissä alueella.

Kunnan on toistaiseksi toimitettava edellä mainittujen käyttöilmoitusten ja muiden käsitlemättömien sivutuotteiden aloitus- ja käyttöilmoitusten koontiraportti aluehallintovirastoon tammikuun loppuun mennessä. Aluehallintovirasto muistuttaa kunnaneläinlääkäreitä raportoinnista ennen vuoden loppua ja laatii saaduista ilmoituksista koosteen, joka toimitetaan Eviraan helmikuun 2013 loppuun mennessä. Raportoinnissa otetaan huomioon haaskarekisterin tekninen kehitys.

Vuonna 2012 järjestetään myös haaskavalvontaan liittyvä hanke.

Haaskoihin liittyvään ohjeistukseen, neuvontaan ja valvontaan tarvitaan 10 htp.

**Yhteensä sivutuotteisiin liittyviin tehtäviin olisi varattava vähintään 120 htp. Käytettävissä 60 htp.**

## **3.5. Eläinten hyvinvoinnin valvontakohteet ja luvat**

### **3.5.1. Ilman epäilyä tehtävät tarkastukset**

Aluehallintovirasto ohjaa ja valvoo kunnaneläinlääkärien tekemiä tarkastuksia eläinsuojelulain 24 §:n tarkoittamissa ammattimaista tai muutoin laajamittaista eläintenpitoa harjoittavissa paikoissa. Aluehallintoviraston eläinlääkärit joko tekevät itse tai määräävät kunnaneläinlääkärit tekemään tarkastuksia Eviran hankkeiden tiloilla esimerkiksi niillä tiloilla, joilta ei tule ilmoituksia nautarekisteriin. Läänineläinlääkärit tekevät EU-eläinsuojelutarkastukset noin 70 tilalla ja täydentävien ehtojen tarkastukset noin 35 tilalla, varataan 110 htp.

Läänineläinlääkärit tekevät tilatuen täydentävien ehtojen tarkastukset Eviran otannan mukaisilla n. 40 tilalla. Lisäksi läänineläinlääkäri tekee ns. hallinnollisia tarkastuksia niillä tiloilla, joilla eläinsuojelu-, maitohygienia-, tai siipikarjan salmonellavalvontatarkastuksissa on todettu ns. indikaattorien rikkomuksia, varataan 110 htp.

Kaupallisten ja muiden eläinkuljetusten valvontaan varataan 25 htp. Tavoitteena on tarkastaa 50-60 kaupallista ja näiden yhteydessä samalla 250-300 ei-kaupallista eläinkuljetusta. Eläinsuojelulain nojalla luvanvaraisten eläintarhojen tarkastamiseen varataan 5 htp, 8 tarkastusta, eläinnäyttelyiden valvonta on kunnissa. Koe-eläinlaitosten ja eläinkokeiden säännöllisiin tarkastuksiin ja ohjaukseen varataan 80 htp. Tavoitteena on kaikkien 60 laitoksen tarkastaminen sekä koulutustilaisuuden järjestäminen yhdessä eläinkoelautakunnan kanssa sekä osallistuminen toimijoiden järjestämiin toiminnan valvontaa käsitteleviin tilaisuuksiin.

Luvan- ja ilmoituksenvaraisten toimijoiden määrä on noin 1460, eläinsuojelulain ja koe-eläintoimintalain mukaisesti luvanvaraisia 106 ja eläinkuljettajalupia 127.

### **3.5.2. Epäilystä tehtävät tarkastukset**

Aluehallintovirasto huolehtii, että kaikki epäilyilmoitukset tutkitaan. Kaikki AVlin tulevat eläinsuojeluilmoitukset ohjataan kunnaneläinlääkärille selvitettäväksi. Kunnaneläinlääkärit tarkastavat epäilyilmoituksen perusteella eläinten olot, mutta vaikeissa tapauksissa he voivat pyytää virka-apua aluehallintoviraston eläinlääkäriltä, joka on perehtynyt hallintopäätösten tekemiseen, oikeuskäsittelyyn ja pakkotoimiin.

Harrastuseläinten määrä on Etelä-Suomessa huomattava ja epäilyilmoitukset ovat paljon aikaa vievä valvontakohte. Vaikeiden eläinsuojelutapausten käsittelyyn varataan (kunnaneläinlääkärien ohjaus, neuvonta, oma tarkastustoiminta) 310 htp.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston toimialueella ei toimi tällä hetkellä yhtään lääninhallituksen/aluehallintoviraston valtuuttamaa eläinsuojeluvälvojaa.

### **3.5.3. Luvat ja ilmoitukset**

Eläinkuljettajalupiiin sekä niiden muutoksiin, 50 kpl, kuljetusajoneuvojen hyväksymistodistuksiin, 30 kpl, kuljettajien pätevyystodistuksiin, 50 kpl, sekä luvanmyöntämiseen liittyviin tarkastuksiin varataan 60 htp.



Koe-eläinlaitoslupiin sekä niiden muutoksiin ja luvanmyöntämiseen liittyviin tarkastuksiin varataan 15 htp. Eläintarha- ja sirkuslupiin ja luvanmyöntämiseen liittyviin tarkastuksiin varataan 5 htp.

Eläinsuojelulain 24 § mukaisten ilmoitusten käsittelyyn varataan sihteerien työtä 20 htp.

### **3.5.4. Työjako vaikeissa eläinsuojelutehtävissä**

Vaikeissa eläinsuojelutehtävissä kunnaneläinlääkäri voi pyytää virka-apua aluehallintovirastosta. Tällaisia tapauksia ovat esimerkiksi sellaiset, joissa kunnaneläinlääkäri ei omilla toimillaan saa aikaan tilanteen korjaantumista eläinsuojelusäädösten mukaiseksi, epäkohtia todetaan toistuvasti tai tilanne voidaan arvioida vakavaksi. Aluehallintoviraston eläinlääkäri neuvoo vaikeiden tapauksien hoitamisessa, tekee tarvittaessa tarkastuksen yhteistyössä kunnaneläinlääkärim kanssa ja eläinsuojelupäätöksen tai ryhtyy uhkasakon asettamiseen tehostamaan kunnaneläinlääkärim määräyksiä. Virka-apupyynnöt pyydetään sähköpostitse. Jatkossa asiaa hoidetaan yhdessä. Kunnaneläinlääkäri ei voi siirtää kokonaan vaikeita eläinsuojelutapauksia ESAVIin, koska avissa ei ole resursseja näitä tapauksia kokonaan hoitaa. Yleensä kunnaneläinlääkäri tekee uusintatarkastuksia.

Jos kunnaneläinlääkäri jäävää itsensä, koska katsoo olevansa esteellinen tekemään tarkastusta asiakassuhteen vuoksi, yhteistoiminta-alueen toinen kunnaneläinlääkäri tekee tarkastuksen.

## **3.6. Eläinlääkintähuollon valvonta ja ohjaus**

ESAVIn alueen kunnilla/yhteistoiminta-alueilla on kahdeksan eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valtion valvontatehtäviä suorittavaa valvontaeläinlääkäriä . AVI on toiminut ja toimii näiden virkojen lisäämiseksi muissakin kunnissa ja kuntayhtymissä.

Kunnallisten eläinlääkintähuollon ja EHON valvontasuunnitelmien arviointi on painopisteenä AVilla vuonna 2012. Kussakin toimipaikassa yksi läänineläinlääkäri kävi läpi kuntien eho-luonnokset marraskuun 2011 aikana ja niistä annettiin palautteet. Vuoden 2012 alussa käydään uudelleen läpi kuntien lautakunnissaan hyväksymät ja mahdollisesti AVIn palautteen jälkeen korjaamansa EHOt ja resurssikartoitukset. Kartoituksista tehdään yhteenveto Eviran laatimalle taulukkopohjalle. Arvioinnin yhteydessä AVI joutuu tarkastelemaan alueen mm. eläinlääkäripäivystysjärjestelmiä ja resurssitilannetta kaikilla eläinlääkintähuollon toimialueilla.

AVI aikoo auditoida vuonna 2012 yhden kunnan/yhteistyöalueen eläinlääkintähuollon. Lähinnä kyseeseen tulee kohde, jonka suunnitelman perusteella toiminnassa on puutteita. Olisiko tarvetta esim. valvontaeläinlääkärim viralle tai tulisiko päivystysjärjestelyä kehittää? Kaikkiaan tähän tarvitaan auditointi mukaan lukien 100 htp.

## **4. Valvonnan ohjaus**

### **4.1. Kuntien valvontasuunnitelmien arviointi**

Aluehallintoviraston tehtävänä on arvioida kuntien valvontasuunnitelmat sekä tarkastaa niiden toteutumista. Valvontasuunnitelmat arvioidaan valvontasuunnitelma-asetuksen sekä EVO:n / EHO:n ohjeiden mukaisesti. Suunnitelmien arvioinnissa painotetaan erityisesti kunnan valvontaviranomaisen tekemää voimavarojen riittävyyden arviointia sekä voimavarojen kohdentumista riskinarvioinnin mukaiseen valvontaan. Lisäksi arvioidaan kunnan elintarvikevalvontasuunnitelman kehittyminen.

Vuosina 2012-2015 arvioidaan VM:n strategisen tulossopimuksen mukaisesti kaikkien kuntien/yhteistoiminta-alueiden elintarvikevalvontasuunnitelmat kerran sopimuskaudenaikana. Arvioinneista annetaan kirjallinen palaute kunnille syyskuun loppuun mennessä. Kunnat, joiden elintarvikevalvonnan toteutumista arvioidaan elintarvikevalvonnan auditointikäynnillä, saavat palautteen valvontasuunnitelmistaan auditointikäynnin raportissa.

## **4.2. Koulutus**

Asiantuntijaryhmät järjestävät kukin omalla sektorillaan koulutuspäiviä kuntien valvontaviranomaisille. Koulutuspäivillä keskitytään ajankohtaisiin aiheisiin. Yhtenä' koulutuksen painopisteenä on elintarvikelain muutos.

Muiden tahojen ja toimijoiden kanssa järjestetään erilaisia teemapäiviä (eläinsuojelupäivä ,koe-eläinseminaari), sekä koulutus- ja neuvottelutilaisuuksia (esimerkiksi kaupalliset eläinkuljettajayritykset, koe-eläinlaitokset).

### **4.2.1 Laitosvalvonta**

Laitosten valvojat koulutetaan käytännön läheisesti valvontatyöhön. Tavoitteena on yhdenmukaistaa ESAVIN alueella olevien laitosten valvontaa. Laitosvalvonnan lainsäädäntöyhteenveto päivitetään ja järjestetään laitosvalvonnan koulutuspäivä. Tähän työhön varataan yhteensä 30 htp.

### **4.2.2 Kunnaneläinlääkärien neuvottelupäivät**

Alueen kunnaneläinlääkäreille järjestetään toimipaikoittain 1-2 kertaa vuodessa neuvottelupäivät ajankohtaisista asioista. Kunnaneläinlääkärit määrätään osallistumaan koulutukseen. Tilaisuudet järjestetään siten, että kahtena päivänä on sama ohjelma, jotta kaikki pääsevät osallistumaan. Neuvottelupäivillä käsitellään elintarvikevalvonnan, lääkelainsäädännön, eläinsuojelun sekä eläintautien ajankohtaisia asioita. Resursseja varataan 20 htp.

### **4.2.3 Valmiuseläinlääkärien koulutuspäivä**

Alueen valmiuseläinlääkäreille järjestetään vähintään kerran koulutusta helposti leviävien eläintautien vastustamisessa. Resursseja varataan 4 htp.

### **Virkaeläinlääkärikurssi**

Alueen valvontaeläinlääkäreille ja eläinsuojelu- ja tautivalvontaa tekeville kunnaneläinlääkäreille kuten myös AVIn omille valvontaa tekeville läänineläinlääkäreille suositellaan osallistumista tähän koulutukseen vuonna 2012.

### **4.2.4 Työkokoukset ja valvontaviranomaisten työnohjauspäivät**

Alueen terveystarkastajille järjestetään vähintään kerran vuodessa elintarvikevalvonnan koulutusta keskittäen sen yhdelle tai kahdelle paikkakunnalle. Koulutustilaisuuksissa käydään läpi vuoden aikana toteutettavia hankkeita, ajankohtaisia asioita, lainsäädännön tulkintoja ja käytännön valvontatapauksia. Koulutustilaisuudet täydentävät muiden viranomaisten koulutusta. Ne ovat työnohjaustilaisuuksia, joissa keskustellaan ja suunnitellaan valvontatoimia.

Toisten tiimien ja yksiköiden kanssa yhteistyössä voidaan järjestää koulutuksia ja laatia ohjeistuksia. Resursseja varataan 15 - 20 htp päivien lukumäärän (1 tai 2) mukaan.

### **4.3. Peruspalvelujen arviointi**

Aluehallintovirastojen tehtävänä on arvioida vuosittain toimialansa peruspalveluja. Arvioinnilla pyritään selvittämään, pystytäänkö peruspalvelut järjestämään alueen väestölle saatavuudeltaan ja laadultaan yhdenvertaisina. Arviointikohteista sovitaan hallintoalojen tulossopimuksissa ja ne sisältyvät aluehallintovirastojen peruspalvelujen usean vuoden arviointisuunnitelmaan, joka päivitetään vuosittain. Ministeriöt määrittävät vuosittain arvioitavat kohteet ja ohjaavat arviointityötä. Valtiovarainministeriö koordinoi ja yhteensovittaa peruspalvelujen arviointityötä. Peruspalvelujen arvioinnissa noudatetaan vuosittain laadittavaa aikataulua. Vuonna 2012 valtakunnallisen arvioinnin tulee olla valmiina 31.1. mennessä ja alueellisen raportin 30.4. mennessä. Yhteisistä arviointikriteereistä sovitaan AVlen ja Eviran edustajien kanssa.

Peruspalveluiden arvioinnin erityisenä teemana vuodelle 2011 ovat harvaanasutut alueet ja syrjäytymisen vaikutukset palvelujen saatavuuteen.

Eläinten hyvinvoinnin osalta arvioidaan eläinsuojeluvalvonnan saatavuus eri kunnissa. Eläinten hyvinvoinnin osalta arviointiin sekä valtakunnallisen arvioinnin tukeen varataan 25 htp.

Elintarvikevalvonnan osalta arvioidaan suunnitelmallisen elintarvikevalvonnan saatavuutta harvaanasutuilla ja taajamaan asutuilla seuduilla (onko elintarvikevalvonnan saatavuudessa eroa). Peruspalveluiden arviointiin varataan 35 htp.

### **4.4. Muut ohjaustehtävät**

Evira on esittänyt hankkeita, joihin aluehallintovirastojen ja kuntien odotetaan osallistuvan. EVOssa ja EHOssa kuvattuihin hankkeisiin osallistutaan voimavarojen mukaan.

#### **4.4.1 Elintarvikevalvontaan liittyviä EVO 2012:n hankkeita**

##### **PAH-yhdisteet savustetuissa tuotteissa**

Kuntia kannustetaan osallistumaan hankkeeseen mm. järjestämällä työpöytäpäiviä joihin pyydetään luennoitsija Evirasta luennoimaan aiheesta. Aluehallintovirasto seuraa kuntien osallistumista hankkeeseen keräämällä tietoa siitä kuinka paljon alueella on laitoksia/valvontakohteita, joissa savustetaan ja kuinka moneen paikkaan kunnan viranomaiset tekevät tarkastuksen/ottavat näytteet. Kuntia tuetaan tilanteissa, jossa toimijan näytteet ovat määräystenvastaisia ja täytyy ryhtyä toimenpiteisiin. Hankkeeseen varataan resursseja 10 htpv:ää

##### **Lisäaineet, aromit ja entsyymit –koulutushanke**

Aluehallintovirasto varaa tarkastusten suunnitteluun (valvontayksiköiden ja yritysten valinta ja tarkastusten aikataulutus) ja tarkastuksille osallistumiseen (n. 3 kpl:tta) yhdessä valvontayksiköiden tarkastajien ja projektihenkilön kanssa.

Hankkeeseen varataan resursseja 10 htpv:ää

#### **Listeria lihavalvonnassa**

Osallistutaan hankkeeseen hankkeen vastuuhenkilön suunnitelman ja oman luvattun resurssin mukaan. Hankkeeseen varataan resursseja 2 htpv:ää

#### **Kasvien hygienia varastoinnin aikana**

Hankkeesta tiedotetaan työnohjauspäivillä ja varataan mahdollisuus osallistua yhteistarkastuksille kunnan valvontaviranomaisen kanssa (n. 2 kpl:tta). Yhteen tarkastukseen on osallistuttu hankkeen kartoitusvaiheessa. Hankkeeseen varataan resursseja 5 htpv:ää

### **4.4.2 Eläinten terveyden ja hyvinvointiin liittyviä EHO:n hankkeita**

Läänineläinlääkärit osallistuvat sellaisiin eläinten terveyden hankkeisiin, joilla painotetaan aluehallintoviranomaisen lakisääteisiä tehtäviä:

- 1.1. Viljeltävien kalojen hyvinvointi. Läänineläinlääkäri tekee yhden tarkastuksen yhdessä kunnaneläinlääkäriin kanssa. Kaikkiaan ESAVI:n alueella tarkastetaan viisi laitosta. AVI kouluttaa valvontaa tekeviä kunnaneläinlääkäreitä tarpeen mukaan. Raportointi sekä määräysten, ohjeiden ja yhteenvetojen laatiminen tehdään EVIRAN ohjeiden mukaan. Tarve 6 htp.
- 1.2. Munivien kanojen häkkikasvatus. ESAVI lähettää kirjeen kuntiin, jossa kehoitetaan kunnaneläinlääkäriä tarkastamaan asia salmonellavalvontakäynnillä. Vuodenvaihteen jälkeen tehdään tuloksista yhteenveto, joka toimitetaan EVIRAan. 2 htp
- 1.3. Eläintunnistusjärjestelmälain edellyttämä haaskapaikkojen rekisteröintivelvoitteen käyttöönoton toteutumisen varmistus ja valvonnan tehostaminen hyödyntäen rekisteristä saatuja raportteja. Tarve 7 htp. Hanke suoritetaan valtakunnallisen EHO-projektiluettelon 2012 mukaisesti. AVI osallistuu neuvontaan ja opastukseen ja valvonnan tehostamiseen EVIRAN ohjeiden mukaan.
- 1.4. Luonnonravintolammikkoviljelyn ja rapulaitosten ensimmäiset tarkastukset eläintautien näkökulmasta. Läänineläinlääkäri lähettää kuntiin määräyskirjeen luonnonravintolammikkoviljelmien sekä rapulaitosten tarkastamisesta. Kunnille on omien EHOjensa laadintta varten toimitettu ote vesiviljelyrekisteristä, mistä löytyvät tarkastuskohteet. Tarkastustulokset raportoidaan yhdessä kalalaitosvalvontaraporttien kanssa EVIRAan helmikuun 2013 loppuun mennessä. AVI kehottaa vesiviljelyvalvontaa tekeviä kunnaneläinlääkäreitä osallistumaan alan koulutukseen. Tarve 2 htp

Hankkeet, joihin eri aluehallintovirastot voivat osallistua tarpeidensa mukaisesti

- 1.1. Eläinlääkäreiden lääkkeiden käytön, luovuttamisen ja määräämisen sekä lääkekirjanpidon ja potilaskortiston tarkastukset epäkohtailmoitusten ja riskinarvioinnin perusteella. Tarkastetaan kymmenen eläinlääkäriä, tarve 8 htp.
- 1.2. Tuotantotilojen lääkekirjanpidon tarkastukset. Tarkastetaan viisi nautakarjatilaa. Tarvitaan 5 htp.

#### **4.4.3 Lausunnot ja kantelut**

Ympäristöterveydenhuollon eri toimialueiden alaan kuuluvista lausunnoista suunnitelman piiriin kuuluu noin 20 kappaletta, jotka vaativat resursseja 40 htp. Kanteluita tulee vuosittain 10-15 kappaletta. Nämä pyritään hoitamaan kahdeksan kuukauden kuluessa. Nämä vaativat resursseja 40 htp. Resursseja varataan yhteensä 80 htp.

#### **4.4.4 Ohjaus**

Paikallisen eläinsuojeluvalvonnan ohjaukseen varataan 30 htp. Sivutuotteiden valvonnan ohjaukseen varataan noin 60 htp. Koe-eläintoiminnan ohjaukseen varataan 10 htp. Elintarvikevalvonnan ohjaukseen on käytettävissä 160 htp (tarve ainakin 225 htp). Yhteensä 250 htp.

## **5. Valvonnan laatu**

### **5.1. Elintarvikeketjun työryhmiin osallistuminen**

ESAVI:n henkilöstö osallistuu useisiin elintarvikeketjun valtakunnallisiin työryhmiin.

Elintarvikeketjun valvonnan koordinaatioryhmässä on läänineläinlääkäri. Valvonnan koordinaatioryhmän alatyöryhmässä – elintarvikeketjun auditointien koordinaatioryhmä - ovat ylitarkastaja ja läänineläinlääkäri. Valvonnan koordinaatioryhmällä on valvonnan vaikuttavuuden arvioinnin pientyöryhmä, jossa läänineläinlääkäri ja ylitarkastaja ovat mukana. Edelleen ympäristöterveydenhuoltoyksikön päällikkö ( läänineläinlääkäri) on jäsenenä ympäristöterveydenhuollon yhteistyöryhmässä

.Resursseja näissä työryhmissä työskentelyyn varataan 40 htp.

### **5.2. Muihin viranomaisiin kohdistuvat auditoinnit**

#### **5.2.1. Kunnallisten valvontayksiköiden toiminnan auditoinnit**

ESAVI arvioi kuntien elintarvikevalvonnan toteutumista valvonta-asetuksen 882/2004 mukaisesti valvontayksiköihin tehtävillä auditointikäynneillä. Auditointi on järjestelmällinen, riippumaton ja dokumentoitu prosessi, jossa hankittavaa auditointinäyttöä arvioidaan objektiivisesti sen määrittelemiseksi, missä määrin sovitut auditointikriteerit on täytetty. Auditoinneilla todennetaan, että virallinen valvonta ja sen tulokset ovat suunniteltujen järjestelyjen mukaisia. Lisäksi todennetaan, onko valvonta suoritettu vaatimustenmukaisesti, ovatko suunnitelut valvontajärjestelyt toteutettu tehokkaasti sekä onko valvonta toteutettu laadukkaasti ja johdonmukaisesti. On myös tärkeää arvioida, ovatko valvontajärjestelyt sopivia valvonta-asetuksen ja kansallisen monivuotisen valvontasuunnitelman tavoitteiden saavuttamisen kannalta.

Auditointia ohjaavat Komission päätös 677/2006, SFS - EN ISO 19011:2002 standardi, Elintarvikeketjun valvonnan monivuotinen auditointisuunnitelma 2011 - 2015, Eviran julkaisema auditoidijan käsikirja ja Ohje aluehallintoviraston toteuttamasta kunnallisen elintarvikevalvonnan auditoinneista. ESAVI noudattaa poikkeamissa Komission päätöksen 677/2006, SFS - EN ISO 19011:2002 standardin sekä auditoidijan käsikirjan mukaista määritelmää, jolloin poikkeama on vaatimuksen täyttämättä jääminen. Vaatimus voi tulla säädöksistä, ohjeista tai sovitusta menettelytavoista. Komission auditointiohje (Komission päätös 677/2006) määrittelee auditointikäsitteitä ja viittaa kansainväliseen ISO -standardiin 19011 eli laadunhallinta- ja/tai ympäristöjärjestelmien auditointiohjeisiin. Eviran ohjeissa on

poikkeamien määrittelyssä ristiriita. Auditoijan käsikirjassa poikkeama on Komission päätöksen ja ISO - standardin mukainen ja Vamu –ohjeessa (Ohje aluehallintoviraston toteuttamasta kunnallisen elintarvikevalvonnan auditoinneista) näin ei ole. Komission päätöksen 677/2006 mukaisesti auditointien tulee olla riippumattomia, joka tarkoittaa mm. sitä, ettei ESAVIN toteuttama auditointi sisällä auditoitavan ohjausta. Auditoitava valitsee itse menetelmät poikkeamien korjaamiseksi.

Auditoinnin painopisteinä ovat todetun resurssivajauksen johdosta tehdyt korjaavat toimenpiteet ja valvonnan suuntaaminen riskiperusteisesti. Painopisteet on valittu aikaisempina vuosina tehtyjen auditointien ja kuntien elintarvikevalvontasuunnitelmien arvioinnin perusteella. Luottamushenkilöiden läsnäoloa painotetaan, erityisesti auditoinnin alku- ja päätöskokouksessa. Luottamushenkilöiden läsnä ollessa auditoijat keskittyvät erityisesti resurssivajeeseen ja sen korjaamiseen sekä siihen tukeeko johtajärjestelmä ja johtaminen valvonnan toteutumista.

Aluehallintovirastolla on elintarvikelain 31 §:n mukainen oikeus suorittaa auditointeja. Auditoijina toimivat ylitarkastajat (2) ja läänineläinlääkäri (1) ovat suorittaneet Eviran auditointikoulutuksen ja auditoineet kunnallisia elintarvikevalvontayksiköitä usean vuoden ajan.

Vuonna 2012 ESAVI auditoi kahden valvontayksikön (Hämeenlinnan yhteistoiminta-alue ( Hämeenlinna ja Hattula) ja Porvoon yt-alue ( Askola, Lapinjärvi, Loviisa, Pornainen, Porvoo, Sipoo) kunnallisen elintarvikevalvonnan. Hämeenlinna auditoidaan syys-lokakuun aikana ja Porvoon seutu marras-joulukuun aikana. Hämeenlinna on auditoitu edellisen kerran vuonna 2004, Porvoo 2004 ja Loviisa 2008. Yksiköitä ei ole auditoitu nykyisissä yhteistoimintamuodoissaan. Elintarvikeketjun valvonnan monivuotisen auditointisuunnitelman mukaan aluehallintoviraston tulisi auditoida kunnallisen elintarvikevalvonnan yksiköt vähintään kaksi kertaa viiden vuoden ajanjaksolla. ESAVIN alueella on 21 valvontayksikköä, joten vuosittainen tarve olisi auditoida vähintään 7-8 yksikköä. Näin suureen määrään ei kuitenkaan ole mahdollista varata tarvittavia resursseja, vaan vuosittain auditoidaan kahden valvontayksikön elintarvikevalvonta. Vuonna 2013 auditoidaan Eteläkärjen ympäristöterveyden (Hanko, Raasepori, Inkoo) sekä Riihimäen seudun terveyskeskuksen (Hausjärvi, Loppi, Riihimäki) kunnallinen elintarvikevalvonta.

Valvontayksikön auditointiryhmässä on ylitarkastaja ja läänineläinlääkäri. Pääauditoija sovitaan erikseen ennen auditoinnin valmistelua. Auditoinnin kohde toimittaa tarvittavat asiakirjat etukäteen. Auditointiryhmä laatii auditoinnista suunnitelman aikatauluineen, vaatimus pohjineen ja alustavine kysymyksineen. Suunnitelma lähetetään auditointikohteelle hyvissä ajoin ennen auditoinnin toteutusta.

Kunnallisen elintarvikevalvontayksikön auditointi koostuu yleisestä osasta ja neljästä kohdeauditoinnista. Yleinen osa on järjestelmän auditointia, ns. horisontaalista auditointia. Aiheita ovat mm. resurssit, pätevyys, toimivallan siirrot, talousarvio, valvonnan ohjaus, tarkkailumenetelmät, asiakirjahallinto, asiakaspalaute, suunnittelu ja riskinarviointi. Auditointi aloitetaan aloituskokouksella. Päivän aikana ryhmä hankkii auditointinäytön kysymällä auditoitavilta kysymyksiä, varmistamalla saadut vastaukset asiakirjojen tarkastamisella, havainnoimalla toimintaa ja tarkastamalla valvontaolosuhteita. Asiakirjoja tarkastetaan ja verrataan niitä toimintaan. Objektiviiset havainnot kirjataan ja todetaan selvät poikkeamat.

Kohdeauditoinneissa auditoidaan paikallisen valvojan tekemiä tarkastuksia elintarvikemyymälöissä, suurtaloudessa tai ravintoloissa sekä liha- ja kalalaitoksissa. Kohdeauditointeihin osallistuu myös kaksi auditoijaa. Kohdeauditointeja tehdään kaksi yhden päivän aikana. Kohteita auditoidaan kolme /

valvontayksikkö kaksi laitosta ja yksi elintarvikehuoneisto (joko elintarvikemyymälä, suurtalous tai ravintola). Yleisen auditointipäivän ja kohdeauditointien jälkeen pidetään erillisenä päivänä auditoinnin päätöskokous valvontayksikössä. Auditointiryhmä kertoo tehdyt päähavainnot (auditointikohteen yleistilanne, vahvuudet, poikkeamat, kehittämiskohteet). Auditointikohde voi esittää tarkennuksia havaintoihin. Sovitaan, miten ja milloin käsitellään korjaavien toimenpiteiden aikataulu ja vastuuhenkilöt. Sovitaan auditointiraportin aikataulusta ja jakelulistasta sekä mahdollisesta seuraavan auditoinnin ajankohdasta.

Auditointiryhmä laatii ja jakelee auditointiraportin auditointikohteelle, joka voi kommentoida raporttia halutessaan. Loppuraportti lähetetään kunnalliselle valvontaviranomaiselle ja Eviralle. Raportin yhteenveto julkaistaan ESAVIN internet-sivuilla. Poikkeamien korjaaminen on valvonta-asetuksen mukaisesti auditointikohteen vastuulla. Auditointikohde laatii korjaavien toimenpiteiden suunnitelman, jonka se toimittaa auditointiryhmälle. Auditointiryhmä tarkastaa ja hyväksyy tarkistusauditoinnissa auditointikohteen ilmoittamien korjaavien toimenpiteiden loppuunsaattamisen.

Vuoden 2012 auditointeihin varataan resursseja 160 htp.

### **5.2.2. Viranomaisten auditointijärjestelmään liittyvät auditoinnit**

Valvontaviranomaisten väliset riippumattomat ristiinauditoinnit tehdään valvonnan auditointien koordinoitiryhmässä laaditun ristiinauditointisuunnitelman mukaisesti. ESAVIN ympäristöterveydenhuollossa ei ole mahdollista toteuttaa muiden toimivaltaisten elintarvikevalvontaviranomaisten ristiinauditointeja.

### **5.3. Kuntien valvonnan laadun kehittäminen**

ESAVIN ylitarkastaja on osallistunut Malliasiakirjat- työryhmään, jossa on laadittu kuntien viranomaisille malliasiakirjoja mm. erilaisiin tarkastuksiin ja pakkokeinojen käyttöön liittyen. Elintarvikelain muutoksen myötä malliasiakirjatyöryhmälle tulee laadittavaksi tähän liittyviä asiakirjoja.

Resursseja varataan 15 htpv.

### **5.4. AVlen oman toiminnan auditoinnit**

Aluehallintoviraston sisäisen auditointiohjelman suunnittelu aloitetaan Evirassa laatujärjestelmätyön yhteydessä. Auditointiohjelmaan tulee kuulumaan ulkoisena auditointina viranomaisten ristiinauditointisuunnitelman mukaiset aluehallintovirastojen auditoinnit.

### **5.5. AVlen laatupolitiikan mukainen työ**

Ympäristöterveydenhuoltoyksikkö osallistuu myös alueviraston peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualueen toimintayksiköissä toteutettavaan asiakaspalvelupalautteen keräämisjärjestelmän kehittämiseen. Yksikön omien prosessien kehittämistä ja keräämistä yksiin kansiin jatketaan suunnittelukauden aikana.

Elintarvike- ja ympäristöterveydenhuollon laatujärjestelmämalliin liittyvään hankkeeseen osallistutaan resurssien puitteissa.

## 5.6. Toiminnan jatkuva parantaminen

Substanssitoimintaan liittyvän parantamisen työkaluna toimivat ennen kaikkea valvontasuunnitelmat. Valvontasuunnitelma laaditaan vuosittain lokakuussa. Resursseja tähän varataan 15 htp.

Toimintaprosessien jatkuvan parantamisen tavoitetta toteutetaan viraston ohjaamana. Tavoitteena on ympäristöterveydenhuoltoyksikön laatukäsikirjan laatiminen. Resursseja varataan 15 htp.

## 6. Seuranta ja raportointi

### 6.1. Kunnallisten valvontayksiköiden raporttien kokoaminen ja analysointi

Aluehallintovirasto arvioi ja seuraa alueellaan vuonna 2011 toteutunutta elintarvikevalvontaa kunnallisilta valvontayksiköiltä kerättyjen elintarvikevalvonnan ja -tutkimuksen tiedonkeruu-lomakkeiden (ELTU), VASU-raporttien, kuntien valvontasuunnitelmien toteutumisen sekä tekemiensä auditointien avulla. AVI varmistaa tammikuun lopussa että ELTU- ja VASU- raportit toimitetaan kunnista ajoissa. VM:n kanssa tehdyn strategisen tulossopimuksen mukaan toteutumista on arvioitava kerran vuodessa. Elintarvikevalvontasuunnitelmien toteutumisen arviointi on tärkeä osa suunnitelmallisen valvonnan kehittämistä. Aluehallintovirasto käyttää koottuja valvontatietoja avuksi kuntien valvonnan auditoinneissa arvioidessaan kuntien elintarvikevalvonnan vaatimustenmukaisuuden toteutumista: kohdentuuko valvonta riskinarvioinnin perusteella, onko se riittävää, tasapuolista ja suunnitelman mukaista. Resursseja varataan 50 htp.

Eläinsuojeluvalvonnassa korjaavien toimenpiteiden toteutuminen varmistetaan siten, että tarkastuskäynnit ja niiden löydökset viedään ajantasaisesti Elite-rekisteriin, josta säännöllisesti seurataan raporttitulostusten avulla uusintatarkastusten toteutumista. Raporttien tulokset menevät tiedoksi kuntiin tarpeellisin toimintakehotuksin varustettuna.

Eläintautivalvonnassa hyödynnetään mm. uutta haaskarekisteriä.

### 6.2. Raportointi omasta toiminnasta

Ympäristöterveydenhuoltoyksikkö raportoi toiminnastaan Eviralle VASU-raportissaan. Lisäksi omasta toiminnasta raportoidaan viraston peruspalvelut, oikeusturva ja lupa-asiat -vastualueen omassa vuosiraportissa valtiovarainministeriölle sekä STM:lle (Valviralle) suunnatussa vuosiraportissa. Väliraportti strategisen tulossopimuksen suoritettavista toimitetaan EVIRAan 31.8.2012 Eviran toimittamilla raporttipohjilla. Eviralla on myös käytettävissään tietojärjestelmiin tallennettu valvontatieto.

#### 6.2.1. Valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi

Valvontasuunnitelman toteutumista seurataan:

- 1) yksikön ylitarkastaja- ja eläinlääkäritiimien yhteisissä kokouksissa, joita pidetään neljästi vuodessa,
- 2) Eviran ja AVI:n yhteisillä neuvottelupäivillä
- 3) tammikuun lopussa, jolloin laaditaan Eviralle raportti edellisen vuoden elintarvikeketjun monivuotisen kansallisen valvontasuunnitelman, paikallisten valvontayksiköiden auditoinnin ja tulossopimuksen toteutumisesta.



Ylitarkastaja- ja eläinlääkäritiimien valvontasuunnitelman seurantakokouksissa kirjataan sen hetkinen toteuma ja laaditaan ennuste toteumasta vuoden lopussa. Edellisen vuoden toimintaa arvioidaan tammikuussa, jolloin arvioidaan myös valvonnan kohdentamista ja tehokkuutta sekä voimavarojen riittävyttä suhteessa tarpeeseen ja suunniteltuun toimintaan. Resursseja varataan 30 htp.

LIITE 2 Raportointipohja vuodelle 2012 aluehallintovirastojen toteuttaman elintarvikevalvonnan sekä eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan väliraportointia varten

Taulukko. Suoritteita koskevat tavoitteet ja arviot

	Tarkastukset <sup>1 2</sup>	Luvat ja päätökset <sup>3</sup>	Auditoinnit	Järjestettävä koulutus	
				tilaisuudet (kpl)	esitykset (h)
<b>Elintarvikevalvonta</b>					
<b>Eläinten terveys</b>					
<b>Eläinten hyvinvointi</b>					
<b>Eläinten lääkintä</b>					
<b>Eläinten merkintä ja rekisteröinti</b>					
<b>Eläinten ja tuotteiden sisämarkkinakauppa ja tuonti</b>					
<b>Eläinten ja tuotteiden vienti</b>					
<b>Sivutuotteet</b>					

<sup>1</sup> Esim. eläinsuojelutarkastukset, täydentävien ehtojen tarkastukset, sivutuoteasetuksen mukaiset tarkastukset, ks-asemien tarkastukset, eläinten lääkitsemiseen liittyvät tarkastukset, muut tarkastukset tilalla tai laitoksissa tautiepäilyn tai muun syyn vuoksi, eläinten merkinnän ja rekisteröinnin johtopäätökset

<sup>2</sup>Jos samalla tarkastuskäynnillä tarkastuskohde tarkastetaan useampaa eri tarkoitusta varten, tarkastukset voidaan laskea erillisiksi tarkastuksiksi laadittujen tarkastuspöytäkirjojen lukumäärän perusteella

<sup>3</sup>Esim. eläinkuljetusluvat, eläinkuljettajan pätevyystodistukset, kuljetusvälineen hyväksymistodistukset, eläinnäyttelyluvat, sivutuotelaitosten hyväksymiset, päätökset rajoittavista määräyksistä, vientitodistukset, muut hallintopäätökset

Hallinto-osasto

Elintarvikeketjun valvonnan VASU-raportointi AVI:issa, ELY-keskuksissa, Tullissa, Valvirassa, Tu-  
kesissa ja Puolustusvoimissa

## Elintarvikeketjun valvonnan VASU-raportointi AVI:issa, ELY-keskuksissa, Tullissa, Valvirassa, Tukesissa ja Puolustusvoimissa

### 1 Säädösperusta

Valvonta-asetus (EY) N:o 882/2004<sup>1</sup> artikla 44

Elintarvikelaki 23/2006 48 §

Eviran ja AVI:n sekä Eviran ja ELY-keskusten väliset toiminnalliset tulossopimukset

### 2 Tavoite ja tausta

Valvonta-asetus edellyttää jäsenmailta monivuotista valvontasuunnitelmaa (Elintarvikeketjun monivuotinen kansallinen valvontasuunnitelma 2011 - 2015<sup>2</sup>), jonka toteutumisesta on raportoitava komissiolle vuosittain. Suomessa kaikki Eviran ohjaamat valvontasektorit ovat mukana monivuotisessa valvontasuunnitelmassa ja siten myös sen toteutumisen raportoinnissa.

Raportoinnin tarkoituksena on koota yhteen valvonnan keskeiset tulokset, analysoida niitä ja arvioida, miten valvonnalle asetetut (strategiset) tavoitteet on saavutettu kuluneena vuonna. Raportoinnissa nostetaan esiin havaitut valvonnan vahvuudet, kehittämiskohteet ja poikkeamat. Kehittämiskohteiden ja poikkeamien osalta esitetään myös korjaavat toimenpiteet sekä niiden aikataulus.

**Raportti laaditaan ensisijaisesti oman toiminnan kehittämistä varten (toiminnan jatkuva parantaminen).**

Eviran laatimat edellisen vuoden valvontasektorikohtaiset raportit löytyvät Eviran internetsivuilta:

[http://www.evira.fi/portal/fi/evira/esittely/toiminta/valvonta/arviointi\\_ja\\_raportit/sectorikohtaiset\\_raportit\\_2010/](http://www.evira.fi/portal/fi/evira/esittely/toiminta/valvonta/arviointi_ja_raportit/sectorikohtaiset_raportit_2010/)

### 3 Raportoinnin toteutus

#### 3.1. Yleistä

Aluehallintovirastojen, ELY-keskusten Tullin, Valviran, Tukesin ja Puolustusvoimain VASU-raportointi tapahtuu tämän ohjeen mukaisesti.

Viranomaiset kokoavat oman numeerisen aineiston kohtien 3.2 - 3.4 mukaisesti Eviranetin ryhmätyötilassa sijaitseviin Excel-taulukoihin. Numeerisen aineiston laajuus vastaa aikaisempina vuosina kerättyjä tietoja. Mikäli Eviranet ei ole käyttökunnossa alkuvuonna 2012, Evira lähettää Excel-taulukot viranomaisiin täydennettäväksi sähköpostitse.

<sup>1</sup> Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus rehu- ja elintarvikelainsäädännön sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia koskevien sääntöjen mukaisuuden varmistamiseksi suoritetusta virallisesta valvonnasta

<sup>2</sup> <http://www.evira.fi/portal/fi/evira/julkaisut/?a=view&productid=256>

Hallinto-osasto

**Elintarvikeketjun valvonnan VASU-raportointi AVI:issa, ELY-keskuksissa, Tullissa, Valvirassa, Tukesissa ja Puolustusvoimissa**

Viranomaiset laatimat toimialueensa valvonnan onnistumisesta raportin tämän ohjeen liitteen 1 mukaisesti. Raportissa ei ole tarkoitus vastata yksittäisiin kysymyksiin vaan arvioida valvontaa ja sen onnistumista kokonaisuutena.

Aikaisemmasta poiketen aluehallintovirastot (AVI) laativat alueeltaan vain yhden raportin, joka kattaa sekä kuntien suorittaman valvonnan että AVI:n itsensä suorittaman valvonnan.

### 3.2. AVIt

#### Elintarvikevalvonta

Evira toimittaa kuntien suorittaman elintarvikevalvonnan tiedot kahdessa Excel-tilustuksessa, joista toinen sisältää numeerisen aineiston vuosilta 2007 - 2011 ja toinen webropolilla kerätyn kuntien kirjoittaman arvion valvonnan onnistumisesta.

AVI:t kirjaavat suorittamansa valvonnan tiedot Excel-tilustukseen "Elintarvikevalvonta AVI:issa", joka sisältää vertailutiedot vuosilta 2007 - 2010.

#### Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta

AVI:t kirjaavat sekä kuntien suorittaman että itse suorittamansa valvonnan tiedot Excel-tilustukseen "Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta kunnissa ja AVI:issa".

### 3.3. ELY-keskukset

ELY-keskukset kirjaavat valvontamäärät Eviran ja ELY-keskuksen tulossopimuksen liitteenä olevaan tarkastusmäärätilustukseen "ELY-keskusten tulossopimuksen liite 1a, valvontamäärät 2011" ja muut tarvittavat numeeriset tiedot Excel-tilustukseen "ELY-keskusten oman toiminnan ja toimijoiden toiminnan parantaminen".

ELY-keskukset kirjaavat luomuvalvonnassa annetut kehotukset ja pakkokeinot Excel-tilustukseen "luonnonmukainen tuotanto, valvontatietojen yhteenveto 2011".

### 3.4. Tulli, Valvira, Tukes, Puolustusvoimat,

Tulli, Valvira, Tukes ja Puolustusvoimat kirjaavat numeeriset tiedot Excel-tilustukseen "Tullin, Valviran, Tukesin ja Puolustusvoimain suorittama valvonta-asetuksen 882/2004 mukainen valvonta".

## 4 Raportoinnin aikataulu

Raportointiaikataulu on kuvattu tilustuksessa 1.

**Taulukko 1.** VASU-raportointitietojen keräämisen toimenpiteet, tekninen toteutus ja määräaika.

Toimenpide	Tekninen toteutus	Määräaika
Tietojärjestelmät ajan tasalla edellisen vuoden valvonnan osalta (kaikki valvontatiedot tallennettu)	ELY-keskukset tallentavat valvontatiedot (ELMO, KATA-sovellus, ID-sovellus). Kunnat tallentavat valvontatiedot omiin tietojärjestelmiinsä (joilla on yhteys KUTiin).	Tarkastusvuoden loppuun mennessä (31.12)
Evira kokoaa tiedot valvontamäärästä ja seuraamuksista tietojärjestelmästä ELY-keskuksiin kasvinterveyden	Evira tallentaa esitäytetyt tie-	Tammikuun loppuun men-

Hallinto-osasto

 Elintarvikeketjun valvonnan VASU-raportointi AVI:issa, ELY-keskuksissa, Tullissa, Valvirassa, Tu-  
kesissa ja Puolustusvoimissa

ja taimiaineiston, kasvisten kaupanormien sekä luomuvälvönnön osalta.	dot Eviranetin ryhmätötilaan.	nessä
Kunta toimittaa edellisen vuoden ELTU <sup>3</sup> -lomakkeet AVIin	Sähköpostitse	
Kunta toimittaa VASU-raportin aluehallintoviranomaiselle (AVI) (webropol-kyselyllä)	Kunnat vastaavat webropol-kyselyyn, Evira laatii yhteenvedon kyselyistä ja tallentaa ne Eviranetin ryhmätötilaan AVI:jen jatkokäsittelyä varten.	
AVI ja ELY-keskus toimittavat VASU-raportin Eviraan	Eviranetin ryhmätötilassa	Helmikuun loppuun mennessä
AVI toimittaa tarkistamansa ELTU-lomakkeet Eviraan	Sähköpostitse	
Tulli, Valvira, Tukes ja Puolustusvoimat, toimittavat VASU-raportin Eviraan	Sähköpostitse	
VASU-raporttiluonnos toimitetaan kaikille toimivaltaisille viranomaisille.	Materiaali ja kommentointi Eviranetin kautta.	Toukokuussa
Raporttiluonnoksen käsittely toimivaltaisten viranomaisten yhteisessä valvonnan koordinaatioryhmässä		Kesäkuussa
Valvonta-asetuksen tarkoittama VASU-raportti toimitetaan komissiolle		Kesäkuun loppuun mennessä
Valvontasektorikohtaisten raporttien julkaiseminen	Eviran internetsivuilla	Kesäkuun loppuun mennessä

<sup>3</sup> Kuntien elintarvikevalvonnan ja -tutkimuksen tietojenkeruu (ELTU)

Hallinto-osasto

Elintarvikeketjun valvonnan VASU-raportointi AVI:issa, ELY-keskuksissa, Tullissa, Valvirassa, Tu-  
kesissa ja Puolustusvoimissa

---

## Liite 1. VASU-raportin rakenne ja sisältö

### VASU-RAPORTIN RAKENNE

- 1 VALVONNAN SUUNNITELMALLISUUS JA SEN TOTEUTUMINEN
- 2 TOIMIJOIDEN LAINKUULIAISUUS JA TUOTTEIDEN SÄÄNNÖSTENMUKAISUUS
  - 2.1 Todettujen puutteiden yleisyys ja tyyppi
  - 2.2 Puutteiden analyysi
- 3 AUDITOINNIT JA MUU SAATU PALAUTE
- 4 KORJAAVAT TOIMENPITEET (TOIMET TEHOKKUUDEN VARMISTAMISEKSI)
  - 4.1 Toimijoiden korjaavien toimenpiteiden varmistaminen
  - 4.2 Valvontajärjestelmään liittyvät korjaavat toimenpiteet
- 5 ARVIO VALVONNAN ONNISTUMISESTA
- 6 MUUTOKSET SEURAAVIEN VUOSIEN VALVONTAAN

### VASU-RAPORTIN SISÄLTÖ

#### 1 VALVONNAN SUUNNITELMALLISUUS JA SEN TOTEUTUMINEN

Tässä kohdassa kuvataan valvontasektoreittain valvonnan toteutuminen suhteessa valvontasuunnitelmaan:

- Valvonta toteutettu suunnitelman mukaan;
- Jos valvontaa ei ole toteutettu suunnitelman mukaan;
  - kuvataan miltä osin suunnitelma on jäänyt toteutumatta;
  - onko valvontaa suunnattu suunniteltujen kohteiden sijaan muihin koh-  
teisiin;
  - muutosten syyt.

Analyysi valvonnan tuloksista tehdään kohdassa 5.

Valvonnan suoritteet kirjataan Eviranetin ryhmätyötilassa oleviin Excel-taulukoihin varsinaisen ohjeen kohdan 3 mukaisesti.

#### 2 TOIMIJOIDEN LAINKUULIAISUUS JA TUOTTEIDEN SÄÄNNÖSTENMUKAISUUS

##### ELY-keskukset

ELY-keskukset arvioivat toimijoiden lainkuuliaisuutta ja tuotteiden säännöstenmukai-  
suutta niiden sektorien osalta, joissa ELY-keskus vastaa myös tarkastuspäätöksen  
teosta.

##### 2.1 *Todettujen puutteiden yleisyys ja tyyppi*

Kohdassa esitetään lyhyesti, minkä tyyppisiä puutteita (säännösten vastaisuuksia)  
toimijoiden toiminnassa on havaittu ja kuinka yleisiä ne ovat. Valvonnassa havaitut  
puutteet toimijoiden toiminnassa johtavat yleensä joko korjauskehotukseen tai hallin-  
nollisen pakkokeinon käyttöön. Puutteiden esiintymistä seurataan yleensä vain tehty-  
jen toimenpiteiden (kehotukset, pakkokeinot) kautta, jolloin riittää, että toimenpidetau-  
lukko esitetään vain yhdessä paikassa (luku 4.1).

Hallinto-osasto

Elintarvikeketjun valvonnan VASU-raportointi AVI:issa, ELY-keskuksissa, Tullissa, Valvirassa, Tu-  
kesissa ja Puolustusvoimissa

---

Analyysi tehdään kohdassa 2.2.

## 2.2 Puutteiden analyysi

### Puutteiden esiintyminen

Analysoidaan kohdassa 2.1 kuvattuja puutteita. Apukysymykset:

- a) Kuinka yleisiä puutteet olivat eri sektoreilla?
- b) Jakoutuivatko puutteet satunnaisesti ajan ja paikan mukaan ja näkyykö merkkejä syntyvistä trendeistä?
- c) liittyivätkö puutteet toimijan toimintaan (esim. omavalvonta) toimijan tuotanto-olosuhteisiin (esim. puutteet tiloissa) vai lopputuotekohtaisiin vaatimuksiin (esim. pakkausmerkinnät)? Puutteet voidaan luokitella myös sen mukaan, olivatko ne vähäisiä/merkittäviä, järjestelmällisiä/satunnaisia jne.
- d) Olivatko puutteet yhtä yleisiä koko tuotantoketjussa vai keskittyivätkö ne johonkin tuotantoketjun kohtaan (esim. alkutuotanto)?
- e) Oliiko tuotantoketjussa useita kohtia, joissa esiintyi puutteita?
- f) Osoittaako puutteiden esiintyminen, että tuotantoketjussa on valvonnan kannalta kriittisiä vaiheita?
- g) Osoittaako puutteiden esiintyminen, että eri tyyppiset toimijat tai tuotantoketjut noudattivat säännöksiä paremmin kuin toiset?

### Puutteista aiheutuvat riskit

Arvioidaan puutteista syntyvää riskiä. Apukysymykset:

- a) Mitkä todetuista puutteista ovat sellaisia, joilla voi olla merkittäviä vaikutuksia elintarviketurvallisuudelle, eläinten terveydelle tai hyvinvoinnille, kasvinterveydelle tai ympäristölle?
- b) Millaisia vaikutuksia tai riskejä niistä voi syntyä?
- c) Kohdistuuko riskitason kohoaminen johonkin tuotantoketjun kohtaan, vai onko kyse yleisen riskitason kohoamisesta. Voiko useiden pienten riskien kumulointuminen muodostaa merkittävän riskin?

### Puutteiden syyt

Arvioidaan puutteiden syitä siitä näkökulmasta, että syiden tunnistaminen ja analysointi luo mahdollisuuksia kehittää valvontajärjestelmää ja parantaa toimintaa.

Onko puutteiden syynä viranomaisen näkemyksen mukaan:

- a) toimijoiden tiedon tai osaamisen puute (jos kyllä, niin syyt siihen);
- b) tahallisuus, sääntöjen noudattamisesta aiheutuvat kustannukset;
- c) viranomaisten riittämättömät välineet ja/tai resurssit vaatimusten täytäntöönpanemiseksi;
- d) tehokkaiden, oikeasuhteisten tai varoittavien seuraamusten puute.

## 3 AUDITOINNIT JA MUU SAATU PALAUTE

Kuvataan:

- a) Oman viraston toimintaan kohdistuneet sisäiset ja ulkoiset auditoinnit; ja

Hallinto-osasto

Elintarvikeketjun valvonnan VASU-raportointi AVI:issa, ELY-keskuksissa, Tullissa, Valvirassa, Tukisissa ja Puolustusvoimissa

- b) Viraston suorittamat paikallishallinnon tai valtuutettujen tarkastajien auditoinnit sektorikohtaisesti.

Apukysymykset:

- a) Voitiinko auditointien perusteella tehdä johtopäätöksiä valvonnan toimivuudesta, vaikuttavuudesta ja tehokkuudesta.  
b) Suoritettiin auditointien kohteena olleet tarkastukset annettujen ohjeiden mukaisesti?  
c) Onko valvontajärjestelmä sellainen, että sillä voidaan saavuttaa asetetut tavoitteet?

Tässä kohdassa käsitellään myös mahdolliset asiakaspalautteet, kuten reklamaatiot, valitukset ja kantelut ja niiden perusteella tehdyt johtopäätökset.

## 4 KORJAAVAT TOIMENPITEET (TOIMET TEHOKKUUDEN VARMISTAMISEKSI)

### 4.1 Toimijoiden korjaavien toimenpiteiden varmistaminen

Kohdassa kuvataan toimenpiteet, joihin on ryhdytty, jotta toimijat korjaisivat toimintaansa niin, että lainsäädännön vaatimukset täyttyvät. Tällaisia toimenpiteitä ovat esimerkiksi:

- a) Toimijoille annettu koulutus ja ohjeistus  
b) Hyvän käytännön oppaat  
c) Pakkokeinot ja muut seuraamukset, joita kohdassa 2.1 kuvatuista säännösten noudattamatta jättämisestä on annettu.

Pakkokeinojen ja kehotusten määrät kirjataan Eviranetissä olevaan Excel-taulukkoon (ei koske ELY-keskuksia lukuun ottamatta luomuvalvontaa). Tässä kohdassa arvioidaan mm. pakkokeinojen määrässä tapahtuneita muutoksia verrattuna edellisiin vuosiin. Voidaan myös arvioida pakkokeinojen käytön riittävyttä.

Lisäksi kuvataan, miten on varmistettu, että toimijat ovat ryhtyneet korjaaviin toimenpiteisiin heidän toiminnassaan havaittujen puutteiden korjaamiseksi. Varmistaminen voidaan toteuttaa uusintatarkastuksilla yms.

### 4.2 Valvontajärjestelmään liittyvät korjaavat toimenpiteet

Tässä kuvataan ne toimenpiteet, jotka on tehty kuluvan vuoden aikana. Tällaisia voivat olla:

- a) käyttöön otetut uudet valvontakäytännöt ja valvonnan innovaatiot;  
b) virkamiesten koulutuksen suuntaaminen uudelleen;  
c) muutokset resursseissa ja olemassa olevien resurssien priorisointi;  
d) muutokset organisaatioissa ja johtamisessa;

## 5 ARVIO VALVONNAN ONNISTUMISESTA

Tässä kohdassa arvioidaan tavoitteissa onnistumista kokonaisuudessa ja sitä, oliko valvonta riittävää monivuotisessa valvontasuunnitelmassa asetettujen strategisten tavoitteiden saavuttamiseksi.



Hallinto-osasto

Elintarvikeketjun valvonnan VASU-raportointi AVI:issa, ELY-keskuksissa, Tullissa, Valvirassa, Tu-  
kesissa ja Puolustusvoimissa

---

Apukysymykset:

- a) Oliko valvonta riittävän tehokasta; saavutettiinkö sillä valvonnalle asetetut vaikuttavuus- ja määrälliset tavoitteet?
- b) Miten valvonnan priorisointi ja resurssien kohdentaminen palvelivat strategisten tavoitteiden saavuttamista?
- c) Oliko keskusvirastojen ohjaus riittävää valvonnan tavoitteiden saavuttamiseksi?
- d) Oliko koordinaatio viranomaisten välillä riittävää (paikallis- ja aluehallinto - muu keskushallinto - Evira) tavoitteiden saavuttamisen kannalta? Mitä harmaita alueita (= alueita, joissa valvontavastuut eivät ole selvät) valvontakentässä on ja miten valvonta toteutui niillä?
- e) Oliko valvonta riittävän riskiperusteista, pitäisikö valvontaa lisätä, vähentää, kohdentaa uudelleen? Tehtiinkö oikeita asioita sopivilla työkaluilla?

## 6 MUUTOKSET SEURAAVIEN VUOSIEN VALVONTAAN

Tässä kappaleessa kuvataan ne muutostarpeet, jotka valvonnan tulosten perusteella on tarpeen tehdä:

- a) Monivuotiseen suunnitelmaan (VASU);
- b) Seuraavan vuoden valvontasuunnitelmaan, jotta valvonnalle asetetut tavoitteet saavutettaisiin edellisvuotta paremmin.